

ປະຈຳປີ 2018

ບຣຣະພາບສຸພ ຂັ້ງໜ້າລຳພູນ

ອັດຕະໂນນ ກຸ່ມວາງກຸງພະສາສນາແລະບ້ອນສູນເພື່ອການພັດທະນາຂັ້ນສູງ ວ່າຂັ້ນກຸງພະສາສນາລຳພູນ

www.lamphun.go.th Tel. 053 562630

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำขวัญ	1
ประวัติจังหวัด	2
ยุคก่อนประวัติศาสตร์	3
ยุคทวารวดี	5
ยุคล้านนา	6
ยุคต้นรัตนโกสินทร์	7
ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ	9
1.อาณาเขตและที่ตั้ง	9
2.ลักษณะภูมิประเทศ	10
3.ลักษณะภูมิอากาศ	10
4.เขตการปกครอง	11
5.ข้อมูลด้านประชากร	11
6.ด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม	12
7.ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์	21
8.ข้อมูลด้านสาธารณสุข	22
9.ข้อมูลด้านการศึกษา	24
10.ข้อมูลด้านภาคีเครือข่าย	26
11.สถานการณ์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	27
12.สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันในพื้นที่จังหวัด	40
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	52
ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	53
เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด	54

คำขวัญจังหวัดลำพูน

“พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง
กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวี ศรีหริภุญชัย”

ตราประจำจังหวัด

เจดีย์ในดวงตรา หมายถึง พระธาตุหริภุญชัย
ซึ่งกล่าวกันว่ามีพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่
นับเป็นปูชนียสถานสำคัญ เป็นที่เคารพนับถือของชาวเมืองและจังหวัดใกล้เคียง

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกทองกวาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Butea monosperma* (Lam.) Taub

ชื่อพ้อง : *Butea frondosa* Wild.

ชื่อสามัญ : Flame of the Forest, Bastard Teak

วงศ์ : Leguminosae-Papilionoideae

ชื่ออื่น : กวาว กำว (ภาคเหนือ) จอมทอง (ภาคใต้)

จำ (เขมร) ทองธรรมชาติ ทองพรหมชาติ ทองตัน
(ภาคกลาง)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ส่วนที่ใช้ : ดอก ยาง ใบ เมล็ด

1. ประวัติจังหวัด

จังหวัดลำพูน เดิมชื่อเมืองหริภุญไชย เป็นเมืองโบราณ มีอายุประมาณ 1,346 ปี ตามพงศาวดารโยนก เล่าสืบต่อกันถึงการสร้างเมืองหริภุญไชย โดยฤๅษีวาสุเทพ เป็นผู้เกณฑ์พวกเม็งคบุตร หรือชนเชื้อชาติมอญมาสร้าง เมืองนี้ขึ้นในพื้นที่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำกวง และแม่น้ำปิง เมื่อมาสร้างเสร็จได้ส่งทูตไปเชิญราชธิดา กษัตริย์เมืองละโว้พระนาม “จามเทวี” มาเป็นปฐมกษัตริย์ปกครองเมืองหริภุญไชยสืบราชวงศ์กษัตริย์ต่อมาหลาย พระองค์ จนกระทั่งถึงสมัยพระยาธิบยาจึงได้เสียการปกครองให้แก่พ่อขุนเม็งรายมหาราช ผู้รวบรวมแคว้น ทางเหนือเข้าเป็นอาณาจักรล้านนา เมืองลำพูน ถึงแม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรล้านนา แต่ก็ได้ เป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ามาปกครอง ดังปรากฏหลักฐานทั่วไปในเวียงกุมกาม เชียงใหม่และเชียงราย เมืองลำพูนจึงยังคงความสำคัญในทางศิลปะและวัฒนธรรมของอาณาจักรล้านนา จนกระทั่งสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมืองลำพูนจึงได้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย มีผู้ครองนครสืบต่อกันมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เมื่อเจ้าผู้ครองนครองค์ สุดท้ายคือ พลตรีเจ้าจักรคำ ขจรศักดิ์ ถึงแก่พิราลัย เมืองลำพูน จึงเปลี่ยนเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ผู้ปกครอง สืบมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2567)

“เมืองโบราณหริภุญไชย” อาณาจักรอันรุ่งเรืองและเก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ แบ่งเป็น 4 ยุค คือ ยุคประวัติศาสตร์แรกเริ่มยุคหริภุญไชย ยุคล้านนา ยุคต้นรัตนโกสินทร์

“ยุคก่อนประวัติศาสตร์”

นครในตำนานถึงบ้านวังไฮ ก่อนที่จะเป็นเมืองลำพูนหรืออาณาจักรหริภุญไชย ในอดีตดินแดนแถบ ลุ่มแม่น้ำปิง น้ำปิง น้ำกวง ผืนนี้ เคยมีชื่อว่า “สมันตรประเทศ” มาก่อน เหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงหลังพุทธกาล เล็กน้อยหรือราว 2,000 ปีที่ผ่านมา ว่าด้วยเรื่องราวของนักพรตฤๅษีที่เดินทางไกลมาจากชมพูทวีปสู่สุวรรณภูมิ ได้ เข้ามาเผยแผ่ศาสนาพราหมณ์ ต่อมาได้ผสมเผ่าพันธุ์กับคนพื้นเมือง ก่อกำเนิดชุมชนกลุ่มแรกกลายเป็น บรรพบุรุษของชาว“ลัวะ”เมิ่ง” (มอญ) ณ ริมฝั่งแม่ระมิงค์ (แม่น้ำปิง)หลักฐานที่รองรับยืนยันถึงการมีอยู่จริงของ มนุษย์ยุคก่อนอาณาจักรหริภุญไชย ได้แก่ โครงกระดูกที่ขุดพบ ณ บ้านวังไฮ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เมื่อปี พ.ศ. 2530 ซึ่งนักโบราณคดีได้ทำการศึกษาพบว่ามียุระหว่าง 2,800 - 3,000 ปีมาแล้ว จัดเป็น มนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่ รู้จักประเพณีฝังศพด้วยการอุทิศสิ่งของให้ผู้ตายไว้ใช้ในปรโลก รู้จักทำเกษตรกรรม และตั้งหลักแหล่งไม่เร่ร่อนมีการติดต่อกับภายนอก ทั้งซีกโลกตะวันตกคือ กลุ่มของพ่อค้าอินโด-โรมัน เห็นได้จากการพบลูกปัด สร้อยกำไลในหลุมศพทำด้วยหินควอทซ์ และซีกโลก ตะวันออก ค็นกลุ่มของอารยธรรมดองซอน กวางสี แถบเวียดนามเหนือและจีนใต้ ซึ่งได้นำเอาเครื่องประดับ ที่ทำด้วยสำริด มาแลกเปลี่ยนค้าขาย ชนกลุ่มนี้ต่อมาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของประชากรในแคว้นหริภุญไชย อีก 1,000 ปีต่อมา

กำเนิดมนุษย์ถ้ำสู่สัญลักษณ์ภาพเขียนสีเมืองลำพูนมีสภาพภูมิศาสตร์สองลักษณะ กล่าวคือบริเวณ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอบ้านธิ อำเภอป่าซาง และอำเภอเวียงหนองส่อง เป็นเขตที่ราบลุ่มริมน้ำประเภท “ดินดำน้ำชุ่ม” ส่วนอำเภอมะทา อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอลี้ และอำเภอบ้านโฮ่ง เป็นเขตของเทือกเขาสูงชัน โดยมากเป็นหินปูน มีทำเลที่ตั้งเหมาะแก่การตั้งหลักแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์ยุคหิน ซึ่งต้องใช้เพิงผาถ้ำ ไม่ไกลจากแหล่งเป็นที่กำบังกาย จากหลักฐานที่ค้นพบใหม่ล่าสุด ในปี พ.ศ.2552 ณ ดอยแตฮ่อ ดอนผาผึ้ง ตำบล ปาพลู อำเภอบ้านโฮ่ง และดอยผาแดง กับดอยนกยูง ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ รวมถึงการขุดขุดเพิงผาหินเป็นรูป รอยเท้าแบบ Rock Art ณ ด้านหลังวัดดอยสารภี อำเภอมะทา ได้พบร่องรอยของมนุษย์ยุคหินกลาง ถึงยุคหินใหม่ มีอายุราว 1,000-4,000 ปีมาแล้ว คนกลุ่มนี้นับถือผี วิถีเร่ร่อนย้ายถิ่นฐานตามฤดูกาล บูชาอำนาจ เหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น (Animism) สามารถผลิตเครื่องมือขวานหิน-ใบหอกเป็นอาวุธ ข้อสำคัญรู้จักเขียนภาพ บนผนังถ้ำด้วยสีแดง สีที่ใช้มีส่วนผสมของเลือดนกพิราบ ไช้ขาว กาวยางหนังสัตว์หรือสามารถสื่อสัญลักษณ์ด้วย การใช้ขวานหิน ขุดขีดลวดลาย ภาพเหล่านี้ สะท้อนถึงความเชื่อเรื่อง การบูชา รอยเท้า งานพิธีกรรมฝังศพ การตัดไม้ข่มนามก่อนการออกล่าสัตว์ ต่อมาเมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักใช้ไฟฟ้า ทำให้เปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคจากเนื้อดิบเป็นปรุงอาหารให้สุก มีการปั้นภาชนะดินเผาสำหรับใส่ กระจับบอกรู หม้อกระดูก มีการตกแต่งขุดขีดผิวภาชนะเป็นรูปงูไขว้ ในที่สุดเริ่มตั้งแต่ยุคเร่ร่อน มีการเลือกผู้นำเผ่า และเข้าสู่ยุค สังคมเกษตร ราว 3,000 ปี ที่ผ่านมา

“ยุคหริภุญไชย”

หริภุญไชย ปฐมอารยนครแห่งล้านนา หริภุญไชยนครมีฐานะเป็นราชธานีแห่งแรกของภาคเหนือ เป็นรากฐานอารยธรรมอันเจริญรุ่งเรืองสูงส่งในทุก ๆ ด้าน ให้แก่อณาจักรล้านนานับตั้งแต่ด้านพุทธศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศิลปกรรม วัฒนธรรม การทหาร ดังมีหลักฐานยืนยันจากศิลาจารึก ตำนาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ ปฐมอารยนครแห่งนี้เป็นบ่อเกิดแห่งการประดิษฐ์อักษรมอญโบราณ ในพุทธศตวรรษที่ 15-17 พบจำนวนมากถึง 10 หลักเรื่องราวจากศิลาจารึกแสดงถึงอัจฉริยภาพด้านการปกครองและความรุ่งเรืองทางศาสนาอักษรมอญโบราณเหล่านี้ส่งอิทธิพลด้านรูปแบบอักษรให้แก่อักษรในพุกาม สะเทิมรวมไปถึงอักษรพม่าและมอญที่ใช้ในปัจจุบัน นอกจากนี้แล้วยังเป็นต้นกำเนิดลายสือไท สมัยสุโขทัยในอีก 400 ปีต่อมา และอักษรธรรมล้านนาให้แก่ชาวไทยภาคเหนือ (ไทยวน) และต่อมาได้แพร่หลายไปสู่อักษรไทลื้อ ไทอาหม ไทใหญ่ หริภุญไชยนคร มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งและเป็นที่เลื่องลือในกลุ่มชนชาวตะวันตกเฉียงใต้ อันได้แก่ พุกาม นครวัด (เขมร) จำปาสัก ศรีวิชัย นครศรีธรรมราช ละโว้ และจีน หริภุญไชย ได้กลายเป็นยุทธศาสตร์นครที่หลายๆแคว้นได้เข้ามาเยือนเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีทางการทูต การค้า ทางสวัสดิการสังคมความเป็นอยู่สู่ความเห็นพ้องทางด้านวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าด้วยเหตุนี้ ศิลปวัฒนธรรมสมัยหริภุญไชยจึงเป็นการผสมผสานศิลปะอันมีค่าได้อย่างลงตัว กษัตริย์ในราชสกุลจามเทวีวงศ์แห่ง หริภุญไชยนคร ได้ครองราชสมบัติยาวนานสืบเนื่องต่อมาราว 620 ปี มีพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้นประมาณ 50 พระองค์

สงครามสามนครสู่สายสัมพันธ์มอญหงสาวดี เมื่อหริภุญไชยนครผ่านกาลเวลามาได้สามศตวรรษ รัฐละโว้เมืองแม่แต่เดิมเคยเป็นเครือข่ายทวารวดีได้ถูกปกครองโดยขอม ทำให้ละโว้กลายเป็นศัตรูกับหริภุญไชย ยุคนีรัฐทางใต้ มีการแผ่แสนยานุภาพจากชายฝั่งทะเลมาสู่เขตที่ราบลุ่มภูเขาตอนใน เพื่อขยายเส้นทางการค้าหลาย ระลอกทำให้เกิดสงครามครั้งใหญ่ระหว่าง “นครศรีธรรมราช – ละโว้ - หริภุญไชย” จนกระทั่งถึงสมัยพระเจ้า กมลราชนครหริภุญไชยเกิดโรคห่าครั้งใหญ่ประชาชนชาวมอญหริภุญไชยอพยพหนีไปอยู่เมืองหงสาวดี และสะเทิม (สุธรรมวดี) เป็นเวลา 6 ปี เมื่อสร้างจากโรคระบาดได้นำเอาชาวมอญ – หงสาวดี และมีการถ่ายทอดทางอารยธรรม ระหว่างชาวแม่ระมิงค์กับลุ่มน้ำสาละวิน จนเกิดประเพณีลอยหะโมดในฤดูน้ำหลาก อันเป็นต้นกำเนิดของประเพณี ลอยกระทงของสุโขทัย ปัจจุบันชาวมอญจากหงสาวดียังคงตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านหนองคู เวียงเกาะกลาง ตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และบ้านต้นโชค บ้านหนองคอบ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีชาวมอญ

สวาวาสีลหิ กษัตริย์ผู้ทรงธรรม พุทธศตวรรษที่ 16 - 17 ถือว่าเป็นยุครุ่งเรืองของความเจริญ ทุกๆ ด้านประวัติศาสตร์ยุคนี้มีความชัดเจนขึ้นทีละน้อยๆ ไม่เพียงแต่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีอย่างมากมาย เท่านั้น หากยังอ้างอิงได้ถึงหลักฐานทางด้านอักษร กล่าวคือ มีการพบศิลาจารึกอักษรมอญ-โบราณมากที่สุด ในประเทศไทย หลังจากยุคของพญาอาทิตยราช มหาราชแห่งหริภุญไชยนคร ผู้ทรงชุดพบพระธาตุ และกระทำการ สถาปนาพระบรมสารีริกธาตุกลางมหานครขึ้น เป็นศูนย์รวมความศรัทธาครั้งแรกของภาคเหนือแล้ว พระราชโอรส ของพระองค์ คือพระเจ้าธรรมมิกกราชได้สร้างพระอัฐารส (พระยืนสูง 18 ศอก) ที่วัดอรัญญิการาม (วัดพระยืน) จนถึง ยุคสมัยของพญาสวาวาสีลหิ หรือพญาสรพลหิ กษัตริย์ผู้ทรงผนวชระหว่างครองราชย์ ทรงถวายพระราชวัง

เขตนวาลัยให้สร้างวัดเขตนวาราม (วัดดอนแก้ว) ทรงผนวชพร้อมมเหสีและโอรส ทรงสร้างตันโพธิ์ และประกาศเชิญชวนประชาชนให้คำจูนตันโพธิ์ ถือเป็นต้นแบบของกษัตริย์ในยุคต่อมาที่ดำเนินรอยตามในส่วนของการกัลปนาวังเพื่อสร้างวัด การผนวชขณะครองราชย์ และประเพณี “ไม่กำสละหิ” ของชาวล้านนาต่อมา

อรุณรุ่งแห่งพุทธประทีป ก่อนยุคทริภุญไชยนคร คนพื้นเมืองชาวลัวะดั้งเดิมเคยบูชาผีแถน ผีบรรพบุรุษที่เรียกว่า “ผีปู่และย่าแสะ” มีการบูชาเสาสะกัง หรือเสาอินทนิล ต่อมายอมรับเอาศาสนาพราหมณ์จากฤๅษีนักพรตลัวะสู่ยุคทริภุญไชยจึงมีการสถาปนาศาสนาพุทธแห่งแรกของภาคเหนือ กระทั่งเปลี่ยนเป็นนิกายลังกาวงศ์ ราวสมัยองค์ ๗ ศาสนาพุทธลัทธิในทริภุญไชยนคร ได้รับการผ่องถ่ายไปสู่เมืองอื่น ๆ ทั้งในล้านนา ล้านช้างสิบสองปันนา ลำแสงแรกแห่งพระพุทธศาสนารุ่งเรืองไสวขึ้น นับตั้งแต่ได้มีการขุดพบพระบรมสารีริกธาตุในส่วนของพระเศวตธาตุ ณ บริเวณวัดพระธาตุทริภุญไชยปัจจุบัน ในรัชสมัยของพญาอาทิตยราช ราวพุทธศตวรรษที่ 16 - 17 ทรงสถาปนาพระบรมธาตุเจดีย์ขึ้นแห่งแรกในภาคเหนือ โบราณราชประเพณีกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์จักต้องมากราบนมัสการพระบรมธาตุเจดีย์แห่งนี้ก่อนพระราชพิธีบรมราชาภิเษก มีหลักฐานปรากฏว่า แม้แต่หลวงจีนทิเบตในแต่ละปีก็ต้องจาริกแสวงบุญด้วยการมาสักการะพระมหาธาตุเจดีย์ทริภุญไชยสะท้อนว่าเมืองลำพูนคือศูนย์กลางของพุทธศาสนาแห่งลุ่มแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ตลอดจนถึงลุ่มน้ำโขง-สาละวิน ตราบถึงวันนี้ ลำพูนได้กลายเป็นศูนย์รวมอารยธรรมทางพุทธศาสนาแห่งอาณาจักรล้านนา ซึ่งศาสนสถานที่น่าทึ่งให้เห็น ในปัจจุบันได้แก่ วัดพระธาตุทริภุญชัย วัดพระพุทธรูปตากผ้าในอำเภอบ้านฝาง และวัดพระพุทธรูปห้วยต้ม ในอำเภอลี้ เป็นต้น องค์พระบรมเจดีย์ในวัดพระธาตุทริภุญชัยเชื่อว่าเป็นพระเจดีย์ที่เก่าแก่ที่สุดโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 4 ได้ทรงยกย่องและสถาปนาพระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้ พร้อมทั้งได้จารึกไว้ว่าเป็นพระเจดีย์องค์หนึ่งในแปด พระบรมธาตุเจดีย์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในประเทศไทย วัดพระธาตุทริภุญชัยยังได้ชื่อว่า เป็นพระบรมธาตุเจดีย์ประจำราศีของผู้เกิดปีระกาอีกด้วย

จามเทวี : แม่เมือง - มิ่งเมือง หลังจากการล่มสลายของเมือง “สมันตประเทศ” ด้วยการขาดผู้นำที่ทรงคุณธรรม กลุ่มนักพรตฤๅษีผู้มีบทบาทในการสร้างเมืองตั้งแต่เริ่มแรก ได้กอบบ้านกู้เมืองขึ้นมาใหม่ในราวปี พ.ศ. 1204 เฉลิมนามว่า “ทริภุญไชยนคร” โดยได้อัญเชิญราชธิดาของพระเจ้ากรุงละโว้นามว่า “พระนางจามเทวี” มาเป็นปฐมกษัตริย์ในปี พ.ศ. 1206 พระนางทรงนำเอาอารยธรรมชั้นสูงแบบทวารวดีขึ้นมาทางแม่น้ำปิงสู่ดินแดนภาคเหนือของไทยเป็นครั้งแรก ทรงรวบรวมชนพื้นเมืองกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันภายใต้การปกครองแบบทศพิธราชธรรมทรงประกาศพระพุทธศาสนาให้เลื่องลือไกลด้วยการสร้างวัดวาอารามกระจายทั่วดินแดน อีกทั้งยังทรงขยายอาณาเขตความเจริญไปยังลุ่มน้ำต่าง ๆ อาทิเมืองเขลางค์นคร – อาลัมพางค์ (ลำปาง) แห่งลุ่มน้ำวังเวียงเถาะ เวียงท่ากาน เวียงมะโน เวียงฮอด บัณปลายพระชนม์ชีพทรงสละราชสมบัติให้แก่พระราชโอรสฝาแฝด “เจ้ามหันตยศ เจ้านันนยศ” ให้ครองแคว้นทริภุญไชย - เขลางค์นครสืบมา ในขณะที่พระองค์ทรงครองศีลอุบาสิกา คุณงามความดีที่ทรงกระทำไว้เป็นที่ขจรชวามมีมากเกินคณานับ จนได้รับฉายาว่าเป็น “พระแม่เมือง - พระมิ่งเมือง” ของชาวเมืองทริภุญไชย

“ยุคล้านนา”

ยามสิ้นแสงอัสตงค์ทริภุญไชยนครผ่านกาลเวลาอันรุ่งโรจน์มานานถึงหกศตวรรษด้วยกิตติศัพท์ความอุดมสมบูรณ์มั่งคั่ง ทำให้เป็นที่หมายปองของ “พญามังราย” เจ้าผู้ครองแคว้น “หิรัญนครเงินยาง”

แถบเมืองเชียงราย ปี พ.ศ. 1824 พญามังรายได้ยกกองทัพอันแข็งแกร่งมาเผาแคว้นหริภุญไชยจนวายวอดในสมัย “พญาธิบ” แต่พญามังรายก็ไม่ประทับอยู่ที่เมืองหริภุญไชย โดยให้เหตุผลว่าเป็น เมืองพระธาตุ อีกเหตุผลหนึ่งซึ่งภูมิไม่เหมาะเป็นเมืองขนาดเล็ก การขยายตัวของเมืองเป็นไปได้ยาก จึงให้อ้ายฟ้าหรือขุนฟ้าครองเมืองหริภุญไชยแทน และย้ายราชธานีใหม่ไปอยู่ที่ “เวียงชะแ่ว” หรือ “เวียงแจ้เจียงกุม” และย้ายไปอยู่ที่ “เวียงกุมกาม” และ “นพบุรีนครพิงค์เชียงใหม่” ในปี พ.ศ. 1839 โดยการผนวกแคว้นหริภุญไชยและแคว้นโยนกเข้าด้วยกัน โดยมีเชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง ส่วนหริภุญไชยเป็นศูนย์กลางด้านศาสนาโดยให้บูรณะพระธาตุหริภุญไชยสร้างมณฑปทรงปราสาท ที่พญาสัพสิทธิ์สร้างไว้ให้สูงขึ้นเป็น 32 คอก ได้ถวายข้าทาสบริวารแก้ววัดพระธาตุหริภุญไชย และสั่งให้กษัตริย์เมืองเชียงใหม่องค์ต่อ ๆ มาทุกพระองค์มีหน้าที่ในการดูแลบูรณะวัดพระธาตุหริภุญไชยสืบต่อมา

ในปี พ.ศ.1990 สมัยพญาติโลกราชกษัตริย์เมืองเชียงใหม่ ราชวงศ์มังรายลำดับที่ 9 ได้อาราธนาพระมหาเมธังกรมาเป็นผู้ควบคุมการบูรณะ และเสริมองค์พระธาตุขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงโดยสร้างพระธาตุจากเจดีย์ทรงปราสาทเป็นทรงพระฆ้องหรือทรงลังกา ตามแบบพระพุทธรูปศาสนาแบบลังกาวงศ์ของเมืองเชียงใหม่ โดยก่อเป็นเจดีย์สูงขึ้นเป็น 32 คอก กว้างขึ้นเป็น 52 คอกเป็นรูปทรงที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2054 สมัยพระเมืองแก้ว กษัตริย์เมืองเชียงใหม่ ราชวงศ์มังราย ลำดับที่ 11 ได้ทรงบำเพ็ญ พระราชกุศลที่วัดพระธาตุหริภุญไชยเป็นประจำทุกปี ได้ป่าวร้องโฆษณาเรียไร่ จ่ายซื้อทองบองค์พระธาตุเจดีย์เป็นทองแดงหนักสิบเก้าแสนแปดหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาทสองสลึงแล้วลงรักปิดทองคำเปลว ให้สร้างพระวิหารหลวง แล้วสร้างรั้วรอบพระบรมธาตุ (สัตตบัณฺฑร) ระเบียงหอก 500 เล่ม เกณฑ์กำลังพลเรือและกองกำแพงเมืองหริภุญไชยด้วยอิฐ ในปี พ.ศ. 2059 เพื่อป้องกันภัยจากอยุธยาจนถึงสมัยพญาเกือนา กษัตริย์ล้านนาองค์ที่ 6 ทรงอาราธนาพระสุมนเถระจากสุโขทัย มาจำพรรษาที่วัดพระยืน ในปี พ.ศ.1912 เมืองหริภุญไชยก่อน เมื่อสร้างวัดบุปผาราม (สวนดอก) พระสุมนเถระจึงมาจำพรรษาที่แห่งนี้นับถึงแก่มรณภาพในปี พ.ศ.1932 นับว่าพระสุมนเถระได้มาวางรากฐานพระพุทธศาสนาหลักลังกาวงศ์ในเมืองเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางแทนนิกายเดิม (รามัญวงศ์) ที่มี หริภุญไชยเป็นศูนย์กลางแต่เมืองเดิม และในสมัยต่อมาคือ พญาแสนเมืองมา ในราวปี พ.ศ. 1951 มีพระราชกรณียกิจด้านทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยโปรดให้ห่มพระบรมธาตุเจดีย์หริภุญไชยด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่นบาท หรือ 252 กิโลกรัม

“ยุคต้นรัตนโกสินทร์”

การใช้วิเทศব্যทางเมืองระหว่างล้านนา (เชียงใหม่) กับสยามประเทศเป็นไปอย่างชิงไหวชิงพริบ เจ้าเมืองฝ่ายเหนือใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะรักษาประเทศล้านนาเอาไว้ แต่มีอาจด้านแรงคุกคามข้างฝ่ายสยามประเทศได้ เนื่องจากสยามได้ใช้วิธีหลายรูปแบบที่จะรวมล้านนาให้เป็นหนึ่งเดียว อาทิ ส่งนักกฎหมายฝรั่งและหมอสอนศาสนาเข้ามาอยู่ในเชียงใหม่ อีกทั้งส่งข้าหลวงสามหัวเมืองมาประจำหลังจากที่รัฐบาลส่วนกลางสยามได้เซ็นสนธิสัญญาเบาว์ริง กับอังกฤษในปี พ.ศ. 2398 (สมัยรัชกาลที่ 4) บริษัทอังกฤษก็มีสิทธิเข้ามาสัมปทานไม้ในล้านนาได้ เพียงแค่ขออนุญาตต่อเจ้าผู้ครองนครโดยตรงจนเกิดกรณีพิพาทขึ้นหลายครั้งระหว่างเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่กับบริษัททำไม้ รัฐบาลกลางเห็นว่าผลประโยชน์การทำไม้กับชาวตะวันตกมีรายได้มหาศาล จึงทำสนธิสัญญาเชียงใหม่ขึ้น 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2416 และ พ.ศ.2426 เนื้อหา

สาระอยู่ที่การลดอำนาจเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ลงไม่ให้เข้ามามีบทบาทด้านสัมปทานได้ พร้อมส่งเจ้าหน้าที่จาก ส่วนกลางเข้ามาดูแลเชียงใหม่ และจัดตั้งกรมป่าไม้ขึ้นที่นี้ในปี พ.ศ.2437 สถานการณ์ครั้งนั้นเป็นเหตุสำคัญให้เกิดการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินขึ้น โดยรวบรวมอำนาจการปกครองทั้งหมดให้อยู่กับส่วนกลาง ลดบทบาทของเจ้าเมืองฝ่ายเหนือให้น้อยลง ยกเลิกฐานะหัวเมืองประเทศราช จัดเป็นหน่วยปกครองที่เรียกว่า “มณฑล” โดยส่งข้าราชการจากส่วนกลางเข้ามาปกครองกระทั่ง เจ้าดาราดิเรกรัตนไพโรจน์ เจ้าผู้ครองนครลำพูน องค์ที่ 7 ถึงแก่พิราลัย ได้เกิดการแย่งชิงอำนาจขึ้น ท่ามกลางทายาทจึงเป็นโอกาสอันดีของทางส่วนกลางที่จะใช้ ฉวยโอกาสข้ออ้างเข้ามาจัดระเบียบการปกครองเมืองลำพูนใหม่อย่างเบ็ดเสร็จเรียบร้อย

“ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง” หลังจากขับไล่พม่าออกจากเมืองล้านนาแล้ว พญาเจ้าบ้านได้รับการแต่งตั้ง ให้เป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ส่วนพญากาวิละให้เป็นเจ้าเมืองลำปาง โดยพิธีดังกล่าวทำขึ้นที่วัดพระธาตุ หริภุญชัย เชียงใหม่สามารถปกครองตนเองได้ในฐานะเมืองประเทศราชของราชอาณาจักรสยาม แต่ในขณะเดียวกันพม่ายังไม่หมดอำนาจเสียทีเดียว คอยมาคุกคามเชียงใหม่อยู่ไม่ขาด พญาเจ้าบ้านซึ่งมีประชากร อยู่่น้อยนิดไม่สามารถต่อสู้กับพม่าได้จึงชักชวนกันทิ้งบ้านเมือง และหนีไปอยู่กับเจ้าเจ็ดตนที่เมืองลำปาง เมื่อพญาเจ้าบ้านเสียชีวิตลง พระเจ้ากรุงธนบุรีได้แต่งตั้งพญากาวิละขึ้นครองเมืองเชียงใหม่แทนในปี พ.ศ.2325 ซึ่งในขณะนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองร้าง พม่ายังมีอิทธิพลอยู่ การที่จะฟื้นฟูเชียงใหม่จึงเป็นปัญหาหนัก พญากาวิละ จำต้องค่อย ๆ รวบรวมไพร่พลให้มั่นคง โดยขอผู้คนจากเมืองลำปางและกลุ่มไพร่เดิมอีกจำนวนหนึ่งใช้ เวียงป่าซาง เป็นฐานะที่มั่นรวบรวมผู้คนซึ่งเรียกว่า “เก็บ ฮ่อม ต่อมไพร่” พญากาวิละใช้เวลารวบรวมชาวบ้าน นานถึง 14 ปี จึงจะสามารถเข้าไปฟื้นฟู และตั้งเมืองเชียงใหม่ได้ในปี พ.ศ. 2388 และฟื้นฟูเมืองลำพูนขึ้นมาใหม่ แต่งตั้งพญาบุรีรัตนคำพันเป็นเจ้าเมืองลำพูน ชื่อว่า พญาลำพูนชัย และเจ้าบุญมาน้องคนสุดท้ายของเจ้าเจ็ดตนเป็น พญาอุปราช โดยนำคนมาจากเมืองลำปาง 500 คน จากเมืองเชียงใหม่อีก 1,000 คน และกวาดต้อนคนของ จำนวน 10,000 คนให้อยู่ที่เมืองลำพูนตรงข้ามกับพระธาตุเจ้าหริภุญชัย อีกฟากหนึ่งของแม่น้ำกวง กลุ่มชาวยองเหล่านี้ ต่อมาได้เป็นช่างทอผ้า สล่าช่างฝีมือ ผู้มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูวัฒนธรรมล้านนา ให้แก่เมืองลำพูน

นอกจาก ชาวยอง ยังมีอีกกลุ่มชนที่เคยกวาดต้อนมาได้สมัยเมื่อพญากาวิละอยู่เวียงป่าซาง คือ กลุ่มเมืองแถบตะวันตกริมแม่น้ำคง ได้แก่ บ้านสะต๋อยสอยไร บ้านวังลุง บ้านวังกาศ น่าจะเป็นกลุ่มชาวลัวะ ชาวเม็งอีกกลุ่มคือ พวกชาวไตใหญ่จากเมืองปุก เมืองปัน เมืองสาด เมืองนาย เมืองซวาด เมืองแหน กลุ่มที่ตามมา ภายหลังก็คือกลุ่มชาวไตจีนจากเมืองเชียงตุง และทยอยกันเข้ามาอีกระลอกเพื่อหนีภัยสงครามคือกลุ่มไตลื้อ ในเขตอำเภอบ้านธิ ชาวหลวยจากบ้านออนหลวย ในยุคนี้นักประวัติศาสตร์ขนานนามว่ายุค “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้า ใส่เมือง” การอพยพยังคงมีมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาการลี้ภัยไหลถายเทชาวยอง และ ชาวลื้อได้สิ้นสุดลงเมื่อมีการกำหนดปักปันเขตแดนประเทศไทย-จีน-พม่า-ลาว อย่างชัดเจน และปัจจุบันเมืองยอง ขึ้นอยู่กับการปกครองของสหภาพพม่า

2. ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

1) อาณาเขตและที่ตั้ง

จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (สายเอเชีย) เป็นระยะทาง 689 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินสายถนนพหลโยธินเป็นระยะทาง 724 กิโลเมตร และตามทางรถไฟ 729 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ.สารภี อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอลำปาง และ อำเภอสองแคว จังหวัดตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอหางดง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,815,675 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กิโลเมตร และยาวจากเหนือจรดใต้ 136 กิโลเมตร

ตารางแสดงขนาดพื้นที่จำแนกตามรายอำเภอของจังหวัดลำพูน

รายชื่ออำเภอ	ขนาดพื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	ร้อยละ ของพื้นที่ทั้งหมด	ระยะทางห่าง จากจังหวัด (กิโลเมตร)
1. อำเภอเมืองลำพูน	479.825	10.78	-
2. อำเภอป่าซาง	299.950	6.52	11
3. อำเภอบ้านโฮ่ง	596.901	13.31	36
4. อำเภอแม่ทา	762.630	16.68	25
5. อำเภอลี้	1,701.990	37.96	105
6. อำเภอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79	105
7. อำเภอบ้านธิ	129.024	2.72	26
8. อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.24	45
รวมทั้งสิ้น	4,505.882	100	

ตารางแสดงที่ตั้งและอาณาเขตพื้นที่จังหวัดลำพูน

จังหวัด	พื้นที่		จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น ของประชากร (ตารางกิโลเมตร/คน)
	ตารางกิโลเมตร	ไร่		
ลำพูน	4,505.822	2,816,176.25	396,833	88.07

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ ธันวาคม พ.ศ. 2567

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 2,816,178 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 1,592,672 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.55 เป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 692,183 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.57 และเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร จำนวน 420,467 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.93

จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ (ไร่)	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตร (ไร่)	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ นอกการเกษตร (ไร่)
ลำพูน	2,816,178	1,592,672	692,183	420,467

2) ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขา ที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ส่วนหนึ่งของที่ราบแอ่งเชียงใหม่ - ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง แม่น้ำกว๊ม เป็นที่ตั้งของอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง ตัวเมืองลำพูนมีระดับความสูง 290.29 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง และตอนเหนือของอำเภอบ้านโฮ่ง มีความสูงเฉลี่ย 200 – 400 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ค่อยลาดสูงขึ้นในตอนกลาง ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่อำเภอแม่ทา ตอนใต้ของอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอลี้ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูง มีระดับความสูงระหว่าง 400 – 800 เมตร ขึ้นไป ระดับความสูงจะลดลงเมื่อเข้าเขตที่ราบในอำเภอลี้ ที่ระดับความสูงประมาณ 400 – 800 เมตร แล้วค่อยๆ ยกตัวสูงขึ้นทางทิศใต้ ซึ่งเป็นเขตชายแดนติดต่อกับจังหวัดลำปาง และจังหวัดตาก ที่ระดับความสูง 600 – 1,000 เมตร

3) ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่น ในฤดูหนาวจึงมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนาน และอากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน จังหวัดลำพูนมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 3 ช่วงฤดู คือช่วงเดือนมีนาคมกับเมษายน มีอากาศร้อน ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จะมีฝนตกชุกเป็นฤดูฝน และช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวเย็น เป็นฤดูหนาวซึ่งฤดูหนาวและฤดูร้อนนั้น เป็นช่วงฤดูแล้ง ที่มีระยะเวลาติดต่อกันประมาณ 6 เดือน ในช่วงฤดูฝนอีก 6 เดือนนั้น อากาศ

จะไม่ร้อนเท่ากับในฤดูร้อน และไม่หนาวเย็นเท่า ฤดูหนาว คือมีอุณหภูมิปานกลางอยู่ระหว่างสองฤดูดังกล่าว

4) เขตการปกครอง จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 594 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 40 เทศบาลตำบล 16 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 17 ชุมชน ตารางแสดงจำนวนเขตการปกครองพื้นที่จังหวัดลำพูน

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
ลำพูน	เมืองลำพูน	15	159	17	1	-	1	14	1
	ป่าซาง	9	90		-	-	-	4	4
	บ้านโฮ่ง	5	62		-	-	-	2	4
	แม่ทา	6	71		-	-	-	7	1
	ลี้	8	99		-	-	-	8	2
	ทุ่งหัวช้าง	3	35		-	-	-	1	3
	บ้านธิ	2	36		-	-	-	1	1
	เวียงหนองล่อง	3	25		-	-	-	3	-
	รวมทั้งสิ้น	51	577	17	1	-	1	40	16

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ ธันวาคม พ.ศ. 2567

5) ข้อมูลด้านประชากร

ตารางแสดงจำนวนประชากรแยกรายอำเภอ ปี พ.ศ. 2566

(หน่วย : คน)

อำเภอ	ทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2566			
	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนบ้าน
เมืองลำพูน	69,229	79,132	148,361	79,143
ป่าซาง	24,845	27,487	52,332	24,504
บ้านโฮ่ง	18,261	19,822	38,083	16,230
แม่ทา	18,331	19,209	37,540	17,043
ลี้	34,158	34,206	68,364	25,584
ทุ่งหัวช้าง	10,056	10,025	20,081	7,769
บ้านธิ	8,207	9,129	17,336	7,815
เวียงหนองล่อง	7,840	8,595	16,435	7,613
รวม	190,927	207,605	398,532	185,701

ข้อมูล ณ วันที่: 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

6) ด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และข้อมูลชาติพันธุ์

1) จังหวัดลำพูนมีแหล่งข้อมูลและความรู้ด้านวัฒนธรรม ดังนี้

(1) ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี	1	แห่ง
(2) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหริภุญไชย	1	แห่ง
(3) พิพิธภัณฑ์วัด	1	แห่ง
(4) พิพิธภัณฑ์เอกชน	2	แห่ง
(5) ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	1	แห่ง
(6) ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ	8	แห่ง
(7) ศูนย์วัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา	18	แห่ง
(8) สภาวัฒนธรรมจังหวัด	1	แห่ง
(9) สภาวัฒนธรรมอำเภอ	8	แห่ง
(10) สภาวัฒนธรรมตำบล	51	แห่ง
(11) โบราณสถาน	17	แห่ง
(12) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	43	แห่ง
(13) ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน	1	แห่ง
(14) ช่างฝีมือพื้นบ้าน	10	สาขา

2) ด้านการสืบทอดวัฒนธรรมจากบรรพชนจนถึงลูกหลาน ในปัจจุบันได้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งได้มีการจัดการเรียนการสอนขึ้นในชุมชนของตนเอง เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน โดยได้เชิญบุคลากรที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีความชำนาญด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1) การเรียนการสอนในวัดได้แก่ การอ่านและการเขียนอักษรพื้นเมือง ศิลปะการตีกลองหลวง การเรียนรู้ทางศิลปะการฟ้อนรำ เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนยอ ฟ้อนหริภุญไชย

2.2) การเรียนการสอนในหมู่บ้านและสถานศึกษา ได้แก่

- การฝึกสอนดนตรีพื้นเมือง เช่น สะล้อ ซอ ซึง และการฝึกสอน จ้อย ค่าว ซอ
- การทอผ้าพื้นเมือง
- ช่างฝีมือ เช่น การแกะสลัก จักสาน
- งานปั้นหม้อน้ำดินเผา
- ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว
- มีดสามห่วง
- งานปูนปั้น
- สานสาดแห่
- ฝ้ายกดดอก
- ปราสาทนก

- น้ำอุ้ง
- ผ้าทอกี่เอว

3) ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ

- (1) ประเพณีสงฆ์น้ำพระบรมธาตุหริภุญชัย
- (2) ประเพณีทำบุญสลากภัต (ตานก๋วยสลาก)
- (3) ประเพณีวันสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง)
- (4) ปาเวณีสรงน้ำพระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปูน
- (5) ปาเวณีสรงน้ำค้ำโพธิ์สะหลี
- (6) ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อบ้าน
- (7) ประเพณีแห่ครัวตานและพิธีเปลี่ยนผ้าห่มสรีระครูบาเจ้าชัยวงศาพัฒนา
- (8) ประเพณีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ
- (9) ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยกวางคำ
- (10) ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สาพระพุทธรูปสามยอด
- (11) ประเพณีสงฆ์น้ำพระเจ้าตนหลวง
- (12) ประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขิล
- (13) ประเพณีสืบทอดประเพณีและเปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือนครูบาเจ้าศรีวิชัย
- (14) ประเพณีไหว้สาปารมีครูบาเจ้าศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย
- (15) ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำบ้านธิ
- (16) ประเพณีแต่งสืบทอดลายผ้าฝ้ายดอนหลวง
- (17) ประเพณีแห่ลูกแก้ววัดพระพุทธรูปตากผ้า
- (18) ประเพณีลอยกระทง (ยี่เป็ง)
- (19) ประเพณีทำบุญปอยหลวง
- (20) ประเพณีทานข้าวใหม่
- (21) ประเพณีแห่แคหลวง
- (22) ประเพณีการแข่งขันกลองหลวงล้านนา
- (23) ประเพณีเข้าโสสานกรรม (เข้ากรรม)
- (24) ประเพณีฟังเทศน์มหาชาติ

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน (2563)

4) ปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญของเรื่องประเพณีวัฒนธรรม โดยมีการจัดปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรอบเดือน ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมประเพณีแต่ละช่วงเดือน ดังต่อไปนี้

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
เดือนมกราคม เดือน 4 เหนือ	- กิจกรรมการสวดมนต์ข้ามปี ส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่วิถี พุทธและวิถีธรรม (ลำพูน ลานบุญล้านนา)	- วัดพระธาตุ หริภุญชัย วรมหาวิหาร อำเภอเมืองลำพูน	- พิธีสวดบูชาพระเคราะห์และบูชาเทียน ประจำวันเกิด - สวดมนต์ นั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา - พิธีบายศรีสู่ขวัญ ปิดเคราะห์ พิธีเจริญพุทธมนต์สืบชะตา ตานตุง คำคิง และพิธีถวายผ้าห่มองค์พระธาตุ หริภุญชัย
	- ประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่	วัดในจังหวัดลำพูน	- ทำบุญตักบาตร - ปฏิบัติธรรม
	- ประเพณีตานข้าวใหม่	วัดในจังหวัดลำพูน	- ถวายทานข้าวใหม่ (ผลผลิตใหม่) - ทำบุญตักบาตร
	- งานฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	อำเภอลี้, อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอแม่ทา, และอำเภอบ้านโฮ่ง	- การแสดงศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า - การสาธิต/จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนเผ่า
เดือนกุมภาพันธ์ เดือน 5 เหนือ	- ประเพณีปอยหน้อย (แห่ลูกแก้ว)	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่ลูกแก้ว - พิธีบรรพชาอุปสมบท
เดือนมีนาคม เดือน 6 เหนือ	- ประเพณีปอยหลวง	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่ครัวทาน - ทำบุญถวายครัวทาน
	- ประเพณีสงฆ์น้ำครูบาศรีวิชัย	วัดบ้านปาง อำเภอลี้	- พิธีสงฆ์น้ำครูบาศรีวิชัย - ทำบุญตักบาตร
	- มหกรรมกลองหลวงล้านนาไหว้สา พระพุทธบาทตากผ้า	วัดพระพุทธบาทตากผ้า อำเภอป่าซาง	- ขบวนฟ้อนเล็บ , ขบวนกลองหลวง - แข่งขันการตีกลองสะบัดชัย , กลองหลวง
	- ประเพณีเปลี่ยนผ้าครุบา อภิชัยขาวปี	วัดพระบาทผาหนาม อำเภอลี้	- พิธีสงฆ์และเปลี่ยนผ้าครุบา อภิชัยขาวปี - ขบวนแห่ครัวทาน - การสาธิตและแสดงศิลปวัฒนธรรม
เดือนเมษายน เดือน 7 เหนือ	- ประเพณีสงกรานต์และสงฆ์น้ำ พระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปูน	อำเภอเมืองลำพูน	- ทำบุญตักบาตร, สงฆ์น้ำพระ - ขบวนแห่สงกรานต์ - ประกวัดโคมลอย - การแสดงทางวัฒนธรรม ฟ้อนเล็บ ฟ้อนยอ

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
เดือนเมษายน เดือน 7 เหนือ	- งานแต่งสือวัดลายผ้าฝ้าย ดอนหลวง	บ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง	- การแสดงพื้นบ้าน - ออกกร้านผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย
	- ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี	วัดบ้านดงหลวง อำเภอเวียงหนองล่อง	- ขบวนแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีไหว้สาสามครูบา	อำเภอเถลี	- พิธีสงฆ์และสักการะอนุสาวรีย์
	- ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อผาด่าน	อ่างเก็บน้ำแม่กิม ตำบลทาภาศ อำเภอแม่ทา	- ขบวนแห่เครื่องบวงสรวง - การแสดงศิลปะพื้นบ้าน - พิธีบวงสรวง
เดือนพฤษภาคม เดือน 8 เหนือ	- ประเพณีสรงน้ำพระบรมธาตุ หริภุญชัย (แปดเป็ง)	วัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหาร อำเภอเมืองลำพูน	- ขบวนแห่น้ำสรงพระราชทาน - ประกวดฟ้อนเล็บ - ประกวดตีกลองหลวง
	- ประเพณีแห่ครัวตานและ พิธีเปลี่ยนผ้าห่มสรีระ ครูบาเจ้าชัยวงศาพัฒนา	วัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถลี	- ทำบุญตักบาตร - ขบวนแห่ครัวตาน - ฟังเทศน์
	- ประเพณีสรงน้ำพระธาตุ ดอยกวางคำ	วัดพระธาตุดอยกวางคำ อำเภอทุ่งหัวช้าง	- ทำบุญตักบาตร - พิธีสรงน้ำพระธาตุฯ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม
	- ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สา พระพุทธรูปสามยอด	วัดพระพุทธรูปสามยอด อำเภอบ้านโฮ่ง	- พิธีสรงน้ำพระธาตุฯ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม
	- ประเพณีเตียวขึ้นดอยและ พิธีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ	วัดดอยชะม้อ อำเภอเมืองลำพูน	- กิจกรรมเตียวขึ้นดอย - พิธีตักน้ำทิพย์ - การปฏิบัติธรรม
	- ประเพณีสรงน้ำพระบรม สารีริกธาตุและรอยพระพุทธรูป วัดพระพุทธรูปตากผ้า	วัดพระบาทตากผ้า อำเภอป่าซาง	- ขบวนแห่น้ำสรงพระราชทาน - พิธีสรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุ
เดือนมิถุนายน เดือน 9 เหนือ	- ประเพณีไหว้สาปารมีครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาไทย	วัดจามเทวี อำเภอเมืองลำพูน	- นิทรรศการครูบาศรีวิชัย - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีใส่ขันดอกบูชา เสาอินทขิล	วัดอินทขิล อำเภอป่าซาง	- ทำบุญตักบาตร - ใส่ขันดอก
	- ประเพณีสรงน้ำ พระเจ้าหลีกเคราะห์	วัดพระเจ้าตนหลวง อำเภอบ้านโฮ่ง	- ขบวนแห่ครัวตาน - พิธีสรงน้ำพระเจ้าหลีกเคราะห์ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
เดือนมิถุนายน เดือน 9 เหนือ	- ประเพณีสืบทอดประเพณีและ เปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือน ครูบาเจ้าศรีวิชัย	วัดบ้านปาง อำเภอเถิน	- ทำบุญตักบาตร - พิธีเปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือน ครูบาเจ้าศรีวิชัย
	- ประเพณีสงกรานต์พระพุทธรูป	วัดพระพุทธรูปห้วยต้ม อำเภอเถิน	- พิธีสงกรานต์พระพุทธรูป
	- ประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่าพ่อน้าผัว	ทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมพ่อน้าผัว
	- ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำ	อำเภอบ้านธิ	- พิธีเลี้ยงผีขุนน้ำ - พิธีบวชป่า
เดือนกรกฎาคม เดือน 10 เหนือ	- ประเพณีหล่อและ ถวายเทียนพรรษา	ทุกอำเภอ ในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมหล่อเทียนพรรษา - ขบวนแห่เทียนพรรษา
เดือนสิงหาคม เดือน 11 เหนือ	- ประเพณีถวายต้นเจดีย์ทอง	วัดเหล่าตุ้ อำเภอเวียงหนองล่อง	- พิธีทำบุญถวายต้นเจดีย์ทอง
	- งานเทศกาลลำไยจังหวัดลำพูน	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณเชิงสะพาน ท่าขาม อำเภอเมืองลำพูน	- ประกวดผลผลิตลำไย ประกวดธิดา ลำไย , นิทรรศการเกษตรและของดี แต่ละอำเภอ
เดือนกันยายน เดือน 12 เหนือ	- ประเพณีทานสลากภัต (ตานก๋วยสลาก) - ประเพณีสลากย้อม	วัดพระธาตุหริภุญชัย วัดในจังหวัดลำพูน	- พิธีทานสลากภัต - ขบวนแห่สลากย้อม
	- ประเพณีทำบุญตักบาตรน้ำผึ้ง	- วัดหนองต๋อ อำเภอ ป่าซาง	- พิธีสงฆ์ - การใส่บาตรด้วยน้ำผึ้ง - ขบวนแห่น้ำผึ้ง
เดือนตุลาคม เดือนเกี๋ยง	- ประเพณีออกพรรษาและ ตักบาตรเทโว	วัดในจังหวัดลำพูน	- ทำบุญตักบาตร - ฟังธรรมเทศนา
	- ประเพณีถวายผ้ากฐิน	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่กฐินพระราชทาน - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีแข่งขันเรือยาว วัดบ้านก้อง (วันออกพรรษา)	ข้างโรงเรียนวัดบ้านก้อง อำเภอป่าซาง	- แข่งขันเรือยาว 5 - 20 ฝีพาย - กิจกรรมต่าง ๆ
เดือนพฤศจิกายน เดือนยี่	- ประเพณีเดือนยี่เป็ง พืชมงคลมหาดิ	วัดในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมเทศน์มหาชาติ,ลอยกระทง
	- ประเพณีแห่แห่หลวง	อำเภอบ้านโฮ่ง	- ประกวดขบวนแห่แห่หลวง - การแสดงพื้นบ้าน

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
เดือนพฤศจิกายน เดือนยี่	- ประเพณีแข่งเรือยาวประจำปี	อำเภอป่าซาง	- การแข่งเรือยาว - การแสดงพื้นบ้าน
	- เทศกาลโคมแสนดวงที่เมืองลำพูน	- ลานอนุสาวรีย์พระนาง จามเทวี และวัดพระธาตุ หริภุญชัย วรมหาวิหาร อำเภอเมืองลำพูน	- การแขวนโคม เพื่อสักการะ พระนางจามเทวีและองค์พระธาตุ หริภุญชัย - การแสดงทางศิลปวัฒนธรรม - ขบวนแห่โคมแสนดวงที่เมือง ลำพูน
เดือนธันวาคม เดือน 3 เหนือ	- งานพระนางจามเทวีและ งานฤดูหนาวและกาชาด จังหวัดลำพูน	สนามกีฬากลาง จังหวัดลำพูน	- การแสดงมหรสพต่างๆ การแสดงศิลปวัฒนธรรม - การออกร้านหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน
	- งานร่วมใจสืบสานตำนานป่าซาง	ศูนย์แสดงศิลปะ หัตถกรรมและสาธิต เทศบาลตำบลป่าซาง	- การออกร้านจำหน่ายของดี อำเภอป่าซาง - ชิมอาหารพื้นเมือง

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน (ปี พ.ศ. 2567)

5. การศาสนา (ศาสนาพุทธ)

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในจังหวัดลำพูน

1) ข้อมูลวัด/สำนักสงฆ์ (แยกมหานิกาย/ธรรมยุต)

อำเภอ	วัด/สำนักสงฆ์		ที่พักสงฆ์	วัดร้าง
	มหานิกาย	ธรรมยุต		
เมืองลำพูน	164	1	33	157
ป่าซาง	76	3	18	54
แม่ทา	38	0	11	25
บ้านธิ	26	1	5	32
บ้านโฮ่ง	47	1	17	3
เวียงหนองล่อง	18	0	3	5
ลี้	66	2	23	2
ทุ่งหัวช้าง	20	0	13	4
รวม	457	8	123	282

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

2) จำนวนพระภิกษุและสามเณร (แยกรายอำเภอ)

อำเภอ	มหานิกาย		ธรรมยุต	
	พระภิกษุ	สามเณร	พระภิกษุ	สามเณร
เมืองลำพูน	532	565	16	0
ป่าซาง	235	136	20	0
แม่ทา	119	79	2	3
บ้านธิ	67	32	1	0
บ้านโฮ่ง	168	177	6	0
เวียงหนองล่อง	54	25	1	0
ลี้	276	254	5	0
ทุ่งหัวช้าง	57	33	0	0
รวม	1,508	1,301	50	3

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

3) องค์กร/เครือข่ายและบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จังหวัดลำพูน

■ ประเภทองค์กร

(1) สำนักศาสนศึกษา	74	แห่ง
(2) สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดลำพูน มหานิกาย	9	แห่ง
(3) สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดลำพูน ธรรมยุตินิกาย	1	แห่ง
(4) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	63	แห่ง

■ ประเภทบุคคล

(1) พระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม	64	รูป
(2) พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	13	รูป
(3) พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	44	รูป
(4) พระจริยนิเทศ	3	รูป
(5) พระธรรมทูต	55	รูป
(6) พระบัณฑิตเผยแผ่	5	รูป
(7) พระวิปัสสนาจารย์	11	รูป
(8) พระปริยัตินิเทศก์	8	รูป

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

๔) จำนวนศาสนาสถานของศาสนาอื่นในจังหวัดลำพูน (แยกรายอำเภอ)

อำเภอ	ศาสนาอื่น	
	ศาสนาคริสต์	ศาสนาอิสลาม
เมืองลำพูน	24	1 ชื่ออัลอันซอรี
ป่าซาง	4	
แม่ทา	4	
บ้านธิ	3	
บ้านโฮ่ง	4	
เวียงหนองล่อง	1	
ลี้	9	
ทุ่งหัวช้าง	2	
รวม	51	1

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

อำเภอเมืองลำพูน

1. คริสตจักรลำพูน	ศจ.สมเกียรติ น้อยคำภา
2. คริสตจักรพันธกิจไทย-เกาหลี	ศจ.สมจิต ห้วนนา
3. คริสตจักรเบธเอล	ศจ.สราวุธ อินทะพันธ์
4. คริสตจักรแห่งนิมิตลำพูน	ศบ.อำนาจ เจริญเรือง
5. คริสตจักรบ้านสันป่าสัก	คศ.दनัย เพ็ชรชัยศรี
6. คริสตจักรไทยลำพูน	ศจ.ณรงค์เดช ลีลาศีลธรรม
7. คริสตจักรแบปติสตา	ศบ.โจนาธาน/Jonathan Ballou
8. คริสตจักรลำพูนนานาชาติ	ศจ.ปาร์ค ชอง ยอง
9. คริสตจักรพระคุณลำพูน	ศจ.บอม/Rev.Bawm Zung
10. คริสตจักรคริสตจักรเสรีภาพในพระวิญญาณ	ศบ.สมศักดิ์ วงศ์ประเสริฐ
11. ศูนย์คริสเตียนบ้านกลาง	อศจ.อภิรดี ยงพิทยาพงษ์
12. คริสตจักรโมตรีจิต	ศบ.บัญชา ชัยชนะ
13. วัดนักบุญฟรังซิสแห่งอัส	ซีซี ลำพูน
14. คริสตจักรความหวังลำพูน	ศบ.อานุภาพ รัสสีสว่าง
15. คริสตจักรเซเวนเดย์แอ๊ดเวนตีส	ศบ.อุดม ศรีสุข
16. คริสตจักรอิมลำพูน	ศบ.จำลอง ดอยฟ้า
17. คริสตจักรสร้างสรรค์	ศบ.พิเชษฐ์ ปินตา

18. สถาบันพระคริสตธรรมลัทธิ	ศจ.สมเกียรติ น้อยคำภา
19. ศูนย์พันธกิจไทย-เกาหลี	ศจ.ดร.คิม จัง วอล
20. ศูนย์พันธกิจสันติภาพ	ศจ.สามารถ น้อยคำภา
21. พันธกิจทำ...โครงการพระคัมภีร์ภาษาคำเมือง	ครูรัฐพล ไทยะลักษณ์
22. องค์การกิตติคุณ/ค่ายกิตติคุณลัทธิ	ผป.สุวิทย์ สัตยวงศ์
23. ศูนย์ประกาศข่าวประเสริฐอุโมงค์	อ.กรรชิง ทองแสง
24. คริสตจักรสันติภาพลัทธิ	อ.ศวรรยา น้อยคำภา

อำเภอป่าซาง

1. คริสตจักรป่าซางเมโทรดิส	ศบ.สุรเชษ มงคลเลิศนภา
2. ศูนย์ประกาศสันติภาพน้ำดิบ	อศจ.กิตติศักดิ์ ยงพิทยาพงษ์
3. คริสตจักรสันติภาพป่าซาง	อศจ.ณัฐมนต์ แผลงศร
4. คริสตจักรบ้านห้วยน้ำใส	ศบ.

อำเภอแม่ทา

1. คริสตจักรแบ็บติสทอนงหล่ม	ศบ.คงศักดิ์ จันทร์เรือน
2. คริสตจักรบ้านผานดำน	ศจ.วิมล ประวัง
3. หมวดคริสเตียนแม่เหล็ก	ผป.สมบูรณ์ อินจาย
4. ศูนย์ประกาศแม่ทา	ศบ.

อำเภอบ้านธิ

1. คริสตจักรสุทธิธรรมบ้านธิ	คศ.ประชา ใจมา
2. คริสตจักรบ้านห้วยยาบ	ผป.ไพฑูรย์ เชียงรุ่ง
3. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต	อ.สุนิรัตน์ ปันเจริญ

อำเภอบ้านโฮ่ง

1. คริสตจักรนิมิต	ศจ.คิม โยง ชิก
2. วัดนักบุญฟรังซิสแห่งอัส ซีซี บ้านป่าแปล	คุณพ่อเฟอร์ดินันโด พิสโตเร
3. ศูนย์ประกาศโรมันคาทอลิกบ้านโฮ่ง	บาทหลวงปรูโน ซอปเปิลซ่า
4. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต	อ.ราตรี กัลป์ละหะ

อำเภอเวียงหนองล่อง

1. หมวดคริสเตียนบ้านดงวังหมื่น	ผป.กำพล ปัญญาวงศ์
--------------------------------	-------------------

อำเภอสี

1. คริสตจักรลี้มีสุข	ศบ.วาทะพร ประทีปทอง
2. คริสตจักรลี้พึงธรรม	ผป.อำไพ เหลืองสะอาดกุล
3. คริสตจักรผาลาด	ศบ.ทองหยด ฤกษ์พรสูงส่ง
4. ศูนย์คริสเตียนแม่ลาน	

5. ศูนย์คริสเตียนเด่นหม้า
6. ศูนย์คริสเตียนผาต้าย
8. คริสตจักรความหวังแม่ตื่น
9. ศูนย์ประกาศบ้านแม่จ้อง

คศ.สุรชัย กันทะสุ

อำเภอทุ่งหัวช้าง

1. หมวดพันธกิจคริสเตียนทุ่งหัวช้างมาโป คศ.กำพล รัตนบรรพตศรี
2. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต อ.นเรศ ศิริบุญทาการย

7) ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ ราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน มีการกระจายตัวอาศัยอยู่ใน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอลี้ ทุ่งหัวช้าง แม่ทา และบ้านโฮ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 60 กลุ่มบ้าน 14,769 หลังคาเรือน เป็นเพศชาย 22,371 คน หญิง 21,864 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 44,235 คน

จากตาราง เป็นการจำแนกข้อมูลตามอำเภอ พบว่าอำเภอลี้ มีการกระจายตัวของราษฎรบนพื้นที่สูงมากที่สุด จำนวน 23,133 คน คิดเป็นร้อยละ 52.29 รองลงมาได้แก่ อำเภอทุ่งหัวช้าง จำนวน 11,916 คน คิดเป็นร้อยละ 26.93 อำเภอแม่ทา จำนวน 6,203 คน คิดเป็นร้อยละ 14.02 และอำเภอบ้านโฮ่ง จำนวน 2,983 คน คิดเป็นร้อยละ 6.74

ตารางแสดงจำนวนหมู่บ้าน/กลุ่มบ้าน/ชุมชน บนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน

อำเภอ	กลุ่มชาติพันธุ์	ประเภท						
		หมู่บ้าน	ตำบล	หลังคาเรือน	ชาย	หญิง	รวม	มีสัญชาติไทย
ลี้	กะเหรี่ยง	24	6	7,225	11,703	11,430	23,133	23,133
ทุ่งหัวช้าง	กะเหรี่ยง	17	3	4,167	6,017	5,899	11,916	11,916
แม่ทา	กะเหรี่ยง	13	4	2,315	3,177	3,026	6,203	6,203
บ้านโฮ่ง	กะเหรี่ยง	6	2	1,062	1,474	1,509	2,983	2,983
รวม		60	15	14,769	22,371	21,864	44,235	44,235

ที่มา : ศูนย์พัฒนาราชกรบนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน , ตุลาคม พ.ศ. 2566 (อ้างอิงข้อมูลจาก ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค 5)

8) ข้อมูลด้านสาธารณสุข

ตารางแสดงจำนวนหน่วยบริการสาธารณสุข ภาครัฐและ

ข้อมูลแสดงจำนวนหน่วยบริการสาธารณสุข ภาครัฐและภาคเอกชน จังหวัดลำพูน

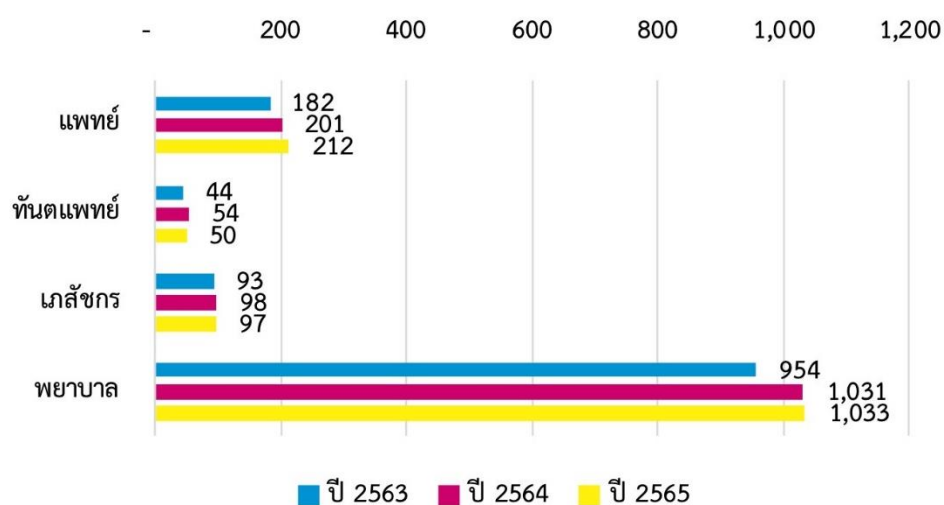
จังหวัด	โรงพยาบาลสังกัดภาครัฐ (แห่ง)						โรงพยาบาลสังกัด เอกชน (แห่ง)
	รพศ.	รพท.	รพช.	สสอ.	รพ.สต.	อื่นๆ	
ลำพูน	-	1	7	8	71	12	5

ข้อมูลแสดง อัตราส่วนบุคลากรทางการแพทย์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 – 2566

ร.ด.	บุคลากรที่สำคัญ	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
		จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร
1	แพทย์	182	1:2209	201	1:1996	212	1:1885	180	1:2213
2	ทันตแพทย์	44	1:9137	54	1:7428	50	1:7991	46	1:8661
3	เภสัชกร	93	1:4325	98	1:4093	97	1:4119	84	1:4743
4	พยาบาลวิชาชีพ	954	1:4214	1031	1:3891	1,033	1:3868	847	1:4704

ที่มา : กองบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2566

บุคลากรทางการแพทย์ (หน่วย : คน)

ภาคเอกชน จังหวัดลำพูน (หน่วย:แห่ง)

จังหวัดลำพูนมีหน่วยบริการสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 104 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 8 แห่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 71 แห่ง อื่นๆ 12 และโรงพยาบาลสังกัดเอกชน 5 แห่ง จำนวนประชากรต่อแพทย์ คิดเป็นประชากร 2,213 คน ต่อแพทย์ 1 คน ในปี พ.ศ. 2566

ข้อมูลแสดงพัฒนาการและภาวะโภชนาการของเด็ก อายุ 0 – 14 ปี ประจำปี 2563 - 2566

จังหวัด	ปี	ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย	ร้อยละของเด็กอายุ 6 - 14 ปี สูงดีสมส่วน
ลำพูน	2563	93.9	55.7
	2564	95.8	52.9
	2565	96.0	48.2
	2566	93.1	51.4

ตารางแสดงข้อมูลแสดงสาเหตุการตายจากโรคต่าง ๆ 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุการตายจากโรค	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	เนื้องอกร้าย	510
อันดับที่ 2	โลหิตเป็นพิษ	256
อันดับที่ 3	ปอดบวม/ปอดอักเสบ	238
อันดับที่ 4	โรคหลอดเลือดสมองแตก ตัน	216
อันดับที่ 5	โรคหัวใจขาดเลือด /โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย	211

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค.2565

ข้อมูลแสดงจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และอัตราการเพิ่มขึ้น ประจำปี 2564 - 2566

จังหวัด	ปี	จำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าสะสม (คน)	อัตราการเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)
ลำพูน	2564	12,357	-
	2565	12,528	1.4
	2566	13,258	5.8

9) ข้อมูลด้านการศึกษา

9.1) สถานศึกษา

จังหวัดลำพูน มีสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบในทุกสังกัด จำนวน 360 แห่งอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). มากที่สุดถึง 192 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาคือ สังกัดท้องถิ่น 117 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.5 ในลำดับสามคือ สังกัดเอกชน โดยมีระดับอุดมศึกษา 1 แห่ง คือวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดรับประชาชนเข้าเรียนจนถึงระดับปริญญาโท

ตารางแสดงสถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด ปีการศึกษา 2566

รายการสถานศึกษา (หน่วย : แห่ง)							
ในระบบ						นอกระบบ	รวม
สพฐ.	เอกชน	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	ท้องถิ่น	สำนักพุทธ	กศน.	รวม
192	25	8	1	117	10	9	360

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

9.2) จำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบจำแนกตามระดับชั้น ปี พ.ศ. 2566

เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วย : คน)	สพฐ.	เอกชน	อปท.	กทม./พทย์ฯ	รวม
เตรียมอนุบาล	-	193	3,323	-	3,516
ก่อนประถมศึกษา	4,807	2,801	1,617	-	9,225
ประถมศึกษา	15,427	5,521	2,870	-	23,818
มัธยมศึกษาตอนต้น	8,892	1,074	742	-	10,708
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6,161	731	100	-	6,992
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-	-	-	-	4,623

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

ตารางแสดงจำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบจำแนกตามระดับชั้น ปี พ.ศ. 2566 (หน่วย:คน)

จังหวัดลำพูนมีจำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบ จำแนกตามระดับชั้น ปี พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งสิ้น 58,882 คน ดังนี้ เตรียมอนุบาล 3,516 คน ก่อนอนุบาล 9,225 ระดับประถมศึกษา 23,818 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 10,708 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 6,992 คน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 4,623 คน

9.3) เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา พ.ศ.2565 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ในช่วงชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 24,319 คน คิดเป็นร้อยละ 47.87 ของเด็กอายุ 0-14 ปี ที่มีจำนวน 50,803 คน

9.4) กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา เด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา ในปีการศึกษา พ.ศ. 2565 มีเด็กที่ตกหล่นจากระบบ การศึกษา ร้อยละ 4.8 ของเด็กที่ควรอยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งถือเป็นอัตราที่ไม่สูงมาก ซึ่งส่วนใหญ่ คือ เด็กพิการที่พิการรุนแรงซ้ำซ้อน ตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้

ภาพแสดงจำนวนเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา
ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE)

9.5) เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 จังหวัดลำพูนมีเด็กนักเรียนยากจนจำนวน 2,921 คน และเด็กนักเรียนยากจนพิเศษ จำนวน 4,379 คน กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา

ภาพแสดงจำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ
ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE)

9.6) การศึกษาของคนพิการ จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวมในปี พ.ศ.2565 นักเรียนพิการในจังหวัดลำพูน ที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม มีจำนวน 3,958 คน โดยเข้าเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 3,160 คน คิดเป็นร้อยละ 79.84 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ร้อยละ 19.35 และเข้าเรียนในระดับอนุบาล จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 0.81

ภาพแสดงจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

9.7) ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการศึกษา ในปี พ.ศ. 2563-2565 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา ในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน มีจำนวน 159 คน 173 คน 200 คน และ 201 คน ตามลำดับ ในสัดส่วนที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นถึงคนพิการรวมถึงผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของการศึกษา ของคนพิการ จึงเข้าถึงสวัสดิการด้านการศึกษา เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางแสดงคนพิการที่ได้รับการศึกษา

คนพิการที่ได้รับการศึกษา	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา	159	173	200	201

ที่มา : ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน

10) ข้อมูลด้านภาคีเครือข่าย

เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว ในปี พ.ศ.2565 จังหวัดลำพูน มีเครือข่ายสตรีและสถาบันครอบครัวครอบคลุม ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด รวมจำนวน 88 แห่ง/ศูนย์ โดยจังหวัดลำพูน ขับเคลื่อนงานด้านการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

เครือข่ายด้านคนพิการจังหวัดลำพูน มีเครือข่ายด้านคนพิการ เพื่อร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการ เข้าถึงสิทธิสวัสดิการ คือศูนย์บริการคนพิการระดับทั่วไป ที่จัดตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 40 แห่ง จัดตั้งโดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน และโรงพยาบาลลำพูน ศูนย์บริการคนพิการ 42 องค์กร ด้านคนพิการ 17 แห่ง

เครือข่ายด้านผู้สูงอายุจังหวัดลำพูน มีคลังปัญญาผู้สูงอายุและศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเป็นเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ เพื่อร่วมขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ โดยคลังปัญญาผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบ ทะเบียนคลังปัญญาของกรมกิจการผู้สูงอายุ มีจำนวน 1,357 คน สำหรับและศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) มีจำนวน 27 แห่ง ครอบคลุมทุกอำเภอ แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกตำบล

เครือข่ายด้านกลุ่มคนเปราะบาง จังหวัดลำพูน มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน 57 แห่ง

ภาคีเครือข่าย องค์การสวัสดิการสังคม จังหวัดลำพูน มีองค์การสวัสดิการสังคม ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ประเภทองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 53 องค์กร และประเภท องค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 125 องค์กร รวม 178 องค์กร ที่ร่วมขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกับ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในจังหวัดลำพูน

ตารางแสดงจำนวนองค์กรภาคีเครือข่าย

องค์กร	2566
เครือข่ายสตรีและสถาบันครอบครัว	88
ศูนย์บริการคนพิการ	42
องค์กรด้านคนพิการ	17
ข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ	1,357
ชมรมผู้สูงอายุ	645
กองทุนสวัสดิการชุมชน	57
องค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	125
องค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	53
สภาเด็กและเยาวชน	66
ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.)	27
ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	58
อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)	3,629
สภาองค์กรชุมชน	57

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) พ.ศ. 2566

11) สถานการณ์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.1) สถานการณ์ด้านสังคม

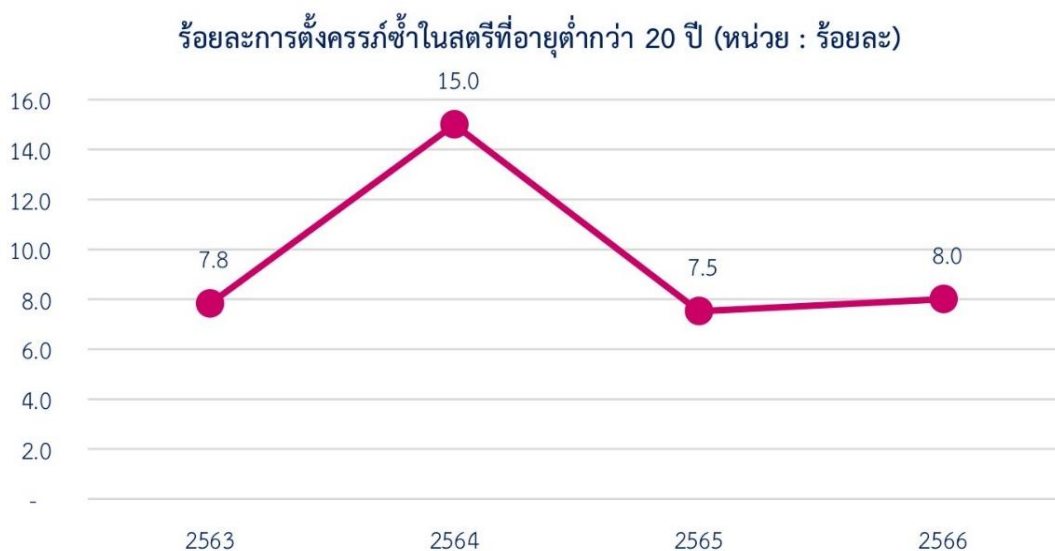
สถานการณ์เด็กและเยาวชน จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุในปี พ.ศ.2564 - 2565 จำนวนเด็กทั้ง 4 ช่วงอายุ มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนักลักษณะของกราฟ จะมีลักษณะที่คล้ายกันทั้ง 2 ปี ใน 4 ช่วงอายุ โดยกลุ่มเด็กที่อายุ 6 - 14 ปี มีจำนวนมากกว่าช่วงอายุอื่น รองลงมาคือเยาวชนช่วงอายุ 19 - 24 ปี

จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด ในปี พ.ศ.2564 จำนวนเด็กแรกเกิดลดลงจาก ปี พ.ศ.2563 จำนวน 172 คน และในปี พ.ศ. 2565 จำนวนเด็กแรกเกิดลดลงจาก ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 50 คน

เด็กที่รับบริการภายในบ้านและนอกบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน ที่ช่วงอายุ 18 - 25 ปี มีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 - 2566 แต่ในเด็กช่วงอายุ 0 - 17 ปี เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน เพิ่มมากขึ้นใน ปี 2565 ที่เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ.2564 จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 148 แต่มีจำนวนลดลงในปี 2566 เหลือเพียง 161 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ในปี พ.ศ.2565 จังหวัดลำพูน มีผู้รับบริการในลักษณะครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 134 ครอบครัว รับเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 134 คน เช่นกัน

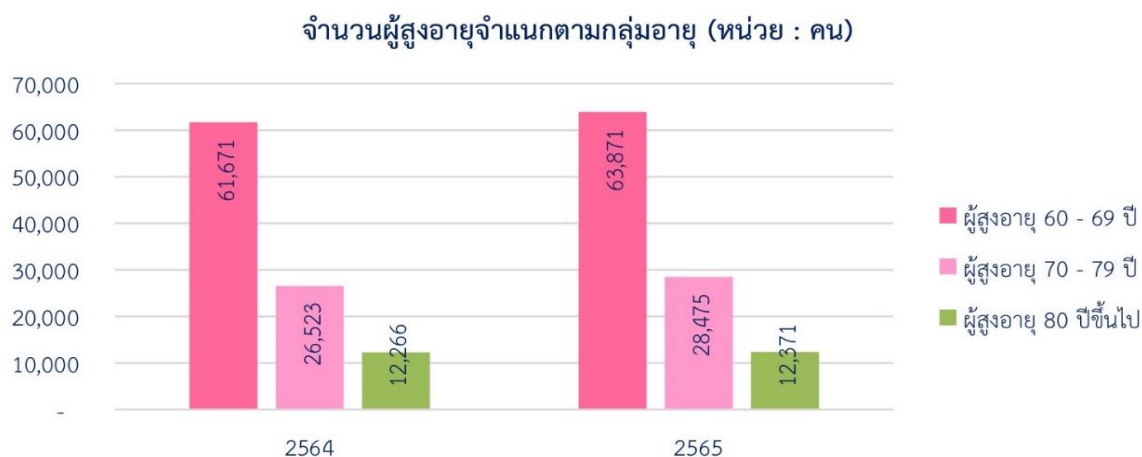
แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) ในปี พ.ศ.2563 มีเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ จำนวน 6 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 9 คน ในปี พ.ศ. 2564 และลดลงในปี พ.ศ.2565 เหลือเพียง 1 คน แต่ในปี พ.ศ.2566 กลับเพิ่มเป็น 9 คน อัตราการเพิ่มขึ้นเป็น 8.0 (ตามองค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดมาตรฐานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต้องไม่เกิน ร้อยละ 10 ต่อประชากร 1,000 คน) และมีสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ตั้งครรภ์ต่ำ ในปี พ.ศ. 2563 ที่ร้อยละ 7.8 และมีอัตราที่สูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2564 ที่ร้อยละ 15 และลดลงในปี พ.ศ. 2565 - 2566 ที่ร้อยละ 7.8 และ 8.0 โดยในปีพ.ศ.2564 แสดงถึงการตั้งครรภ์ต่ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี มากที่สุดถึงร้อยละ 15

ภาพแสดงร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

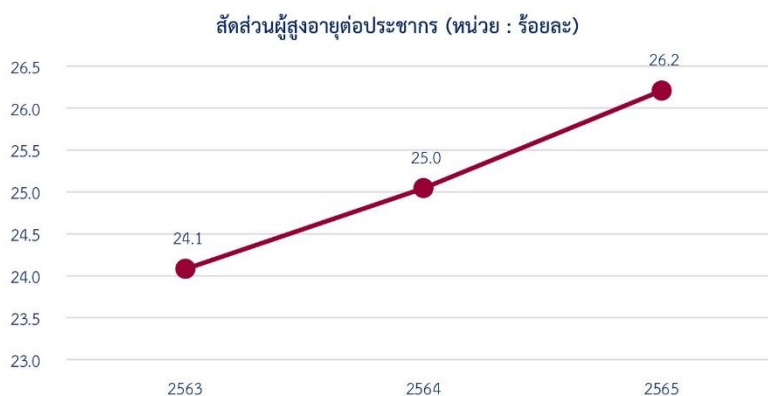
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ ในปี พ.ศ.2564 – 2565 ผู้สูงอายุจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า มีจำนวนมากคือ กลุ่มอายุ 60 - 69 ปี (ผู้สูงอายุตอนต้น) รองลงมาคือผู้สูงอายุที่อายุ 70 - 79 ปี และอายุ 80 ปีขึ้นไปตามลำดับ โดยในปี 2565 กลุ่มผู้สูงอายุ 60 – 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.99 และผู้สูงอายุกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.81 ของประชากรวัยสูงอายุ 104,717 คน

ภาพแสดงจำนวนผู้สูงอายุ
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร จังหวัดลำพูน ถือเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรมากเป็นลำดับ ต้น ๆ ของภาคเหนือ และระดับประเทศ โดยมีสัดส่วนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2565 โดยในปี พ.ศ.2565 ผู้สูงอายุมีสัดส่วนที่ร้อยละ 26.2 ถือเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน

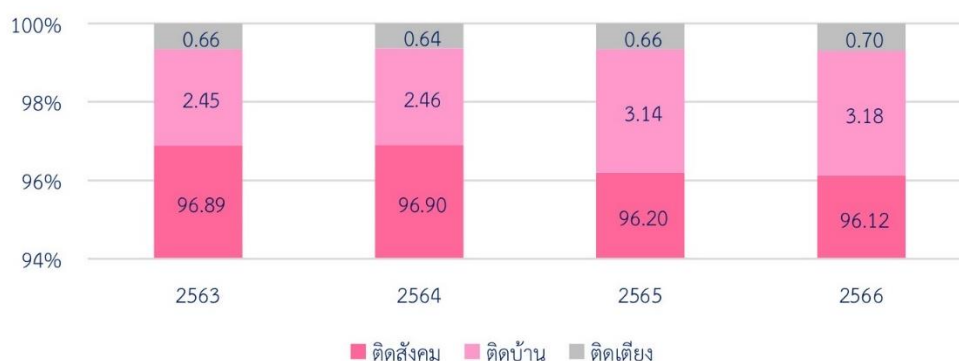

ภาพแสดงสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

ผู้สูงอายุ ติดบ้าน ติดเตียง ติดสังคมในปี พ.ศ. 2563 - 2564 สัดส่วนกลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง และติดสังคมอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 ปี คือมีผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมมากที่สุด รองลงมาคือผู้สูงอายุติดบ้าน และติดเตียงตามลำดับแต่ในปี พ.ศ. 2565 - 2566 พบว่าผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมลดลง แล้วกลายไปเป็นกลุ่มติดบ้าน และติดเตียงเพิ่มมากขึ้น แต่รวมกันแล้วสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 4 โดยยังมีผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมถึงร้อยละ 96

ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดลำพูน มีผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว เพิ่มมากขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 จากร้อยละ 8.3 เป็นร้อยละ 10.3

การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพแสดงการคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสตรีและครอบครัว สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุในปี พ.ศ. 2563 - 2565 จังหวัดลำพูน มีประชากรเพศหญิงทุกวัยรวมกันที่ 208,630 คนในปี พ.ศ.2563 จำนวน 208,427 คน ในปีพ.ศ. 2564 และมีจำนวน 207,961 คน ในปี พ.ศ. 2565 โดยมีประชากรเพศหญิงวัยเด็ก อายุ 0 - 14 ปี ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของประชากรเพศหญิงทั้งหมดของแต่ละปี แต่ในวัยแรงงาน หญิงอายุ 15 - 59 ปี มีจำนวนลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนที่ร้อยละ 61.6 ร้อยละ 60.8 และร้อยละ 60.2 ตามลำดับ แต่ก็ยังคงเป็นวัยที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับประชากรเพศหญิงรวมทุกช่วงอายุ รองลงมาคือ ประชากรเพศหญิงสูงอายุ ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการเป็นสังคมสูงวัย ที่ร้อยละ 25.6 ร้อยละ 26.6 และ 27.9 ตามลำดับ

ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง ในปีพ.ศ. 2563 จังหวัดลำพูน มีอัตราการหย่าร้างที่ร้อยละ 48 และลดลงในปี พ.ศ. 2564 ที่ร้อยละ 47.1 และกลับมามีอัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2565 ที่ร้อยละ 54.1 ของการสมรส

ภาพแสดงครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

ที่มา : สำนักงานบริหารทะเบียน กรมการปกครอง

สัดส่วนของสตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดลำพูน มีสตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 141,197 คน คิดเป็นร้อยละ 67.89 ของจำนวนสตรีทุกช่วงวัย (279,961 คน) โดยการขับเคลื่อนของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำพูน

สถานการณ์คนพิการ สัดส่วนคนพิการต่อประชากรในปี พ.ศ. 2563 - 2565 สัดส่วนคนพิการ (ที่ได้รับการจดทะเบียน) ต่อประชากรมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ตามสัดส่วนของผู้สูงอายุ ที่ร้อยละ 5.5 ร้อยละ 5.6 และ ร้อยละ 5.8 ตามลำดับ จากลักษณะของกราฟเป็นการสูงขึ้นในแนวลาดชัน

จำนวนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ ในปี พ.ศ. 2563 - 2565 มีสัดส่วนคนพิการที่จำแนกตามประเภทความพิการ ในลักษณะของกราฟที่เป็นรูปแบบเดียวกันทั้ง 3 ปี คือ ประเภทความพิการที่มีมากที่สุดคือคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ลำดับที่สองคือประเภทคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายทางจิตใจหรือพฤติกรรมทางการเห็น ทางสติปัญญา ทางการเรียนรู้และออทิสติก ตามลำดับ

ภาพแสดงสัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

11.2) สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น

11.2.1) สถานการณ์การค้ามนุษย์ จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่จัดอยู่ในกลุ่มพื้นที่เฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์ สถานการณ์การค้ามนุษย์จังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ. 2566 จังหวัดลำพูน โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดลำพูน ได้รับแจ้งเหตุเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์และมีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 จำนวน 53 ราย ดังนี้

1. คดีค้ามนุษย์ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตและเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามกเด็ก ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดลำพูนและมีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งมีภูมิลำเนาจังหวัดลำพูนเป็นเพศหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 ราย

2. คดีค้ามนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่อื่นแต่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งมีภูมิลำเนาจังหวัดลำพูน หรือมาอาศัยอยู่ในจังหวัดลำพูน หลังจากตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 4 ราย ได้แก่ (1) แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตและเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามกเด็ก เป็นเพศชายอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 2 ราย (2) การแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบการค้าประเวณี เป็นเพศหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 ราย และ (3) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เป็นเพศหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 ราย

นอกจากนี้ มีคดีที่มีผู้เสียหายมีภูมิลำเนาจังหวัดลำพูน และภูมิลำเนาจังหวัดอื่น เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ คัดแยกผู้เสียหายแล้ว ไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศ การแสวงหาผลประโยชน์ผ่านทางออนไลน์ซึ่งเหตุเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 18 ราย ดังนี้

1. ครอบครัวและเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร ผู้เสียหายเป็นเพศหญิง จำนวน 11 ราย (ถูกบุคคลนำภาพ และคลิปวิดีโอมีเนื้อหาลามกอนาจารในลักษณะการถูกแอบถ่ายจากห้องน้ำหญิงลงแอปพลิเคชัน (Kontakte))
2. ถูกละเมิดอนาจาร ผู้เสียหายเป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 7 ราย (ถูกกระทำการละเมิดอนาจาร)

ถึงแม้ว่าจังหวัดลำพูน จะมีสถานการณ์การค้ามนุษย์ผ่านช่องทางออนไลน์ แต่ก็ยังคงต้องเฝ้าระวัง ปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เนื่องจาก จังหวัดลำพูน มีโรงงานอุตสาหกรรม การส่งออกด้านเกษตรกรรม สถานประกอบการ สถานบันเทิง ร้านคาราโอเกะ อีกทั้ง ปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความเจริญทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดความต้องการด้านแรงงานในสถานประกอบการ สถานบริการต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดแรงงานผิดกฎหมาย การล่อลวงเพื่อแสวงประโยชน์จากกลุ่มแรงงานที่ต้องการทำงาน หรือถูกล่อลวงมาจากต่างถิ่น โดยจากการ ดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2566 พบว่า จังหวัดลำพูน มีสถานะเป็นทางผ่านและปลายทาง ของแรงงานเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อมาหางาน ทำจากสถิติการจับกุมแรงงานต่างด้าว ปี พ.ศ. 2566 มีจำนวน 88 ราย จำแนก ดังนี้

1. ทางผ่าน เพื่อเดินทางไปทำงานจังหวัดอื่นๆ จำนวน 42 ราย ซึ่งเป็นแรงงานที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยโดยช่องทางธรรมชาติและการลักลอบเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย เดินทางผ่านจังหวัดลำพูนเพื่อไปยังจังหวัดอื่น ตามคำชักชวนของเพื่อนหรือญาติทำงานในประเทศไทย
2. ปลายทาง ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดลำพูน จำนวน 46 ราย ซึ่งเป็นแรงงานที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย โดยช่องทางธรรมชาติและการลักลอบเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย เดินทางเข้ามายังจังหวัดอื่นก่อนที่จะเดินทาง เพื่อเข้ามาที่จังหวัดลำพูน เพื่อเข้ามาเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรมเนื่องจากในฤดูเก็บเกี่ยวลำไยซึ่งเป็นพืชผลผลิต ทางภาคเกษตรหลักของจังหวัดจำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายและจ้างแรงงานต่างด้าว สูงในช่วงนี้

11.2.2) สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ในปี พ.ศ. 2563 มีคดีเด็กและเยาวชนรวมมากที่สุด จำนวน 121 คดี และมีจำนวนคดี ลดลงนับแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2566 โดยในปี พ.ศ. 2566 เหลือคดีที่เด็กเยาวชนถูกดำเนินคดี เพียง 38 คดี โดยทั้ง 4 ปีเป็นเด็กและเยาวชน ที่เป็นชายถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดลำพูน มากกว่าเด็กและเยาวชนหญิง

พฤติกรรมเด็กและเยาวชน และความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนจากระบบฐานข้อมูลของบ้านพักเด็กและ ครอบครัวจังหวัดลำพูน พบว่า มีเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในปี พ.ศ. 2563 – 2566 จำนวน 11 คน 3 คน 8 คน และ 9 คน ตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนในแต่ละปี จากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน พบว่า มีเด็กถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

ในปี พ.ศ. 2564 มากที่สุดจำนวน 14 ราย โดยเป็นการกระทำความรุนแรงด้านจิตใจมากที่สุดและด้านเพศรองลงมา ส่วนเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงนอกครอบครัว ในปี พ.ศ. 2563 – 2566 มีจำนวนไม่มากเท่ากับถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยในปี พ.ศ. 2566 มีเด็กถูกกระทำความรุนแรงนอกครอบครัว ด้านเพศ จำนวน 8 ราย

ความรุนแรงในสตรีและครอบครัวจากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ ในการกำกับดูแลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน พบว่า ในปี พ.ศ. 2566 มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกันมากกว่าปีอื่น ๆ และสตรีที่ถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ในปีพ.ศ. 2566 ก็มีจำนวนมากกว่าปี พ.ศ. 2563 – 2565 ด้วยเช่นกัน โดยเป็นสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรง ด้านร่างกายถึง 18 คน

ความรุนแรงในผู้สูงอายุข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ ในการกำกับดูแลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 - 2566 มีการแจ้งเหตุร้องเรียนความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ จำนวน 8 ราย 6 ราย 14 ราย และ 8 ราย ตามลำดับ โดยมีผู้สูงอายุที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจในปี พ.ศ. 2563 และปี พ.ศ. 2564 จำนวน 2 ราย และ 5 ราย ซึ่งถือเป็นตัวเลขไม่สูงมาก เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรสูงวัยทั้งจังหวัด

สถานการณ์ด้านแรงงาน ในปี พ.ศ. 2563 - 2565 จังหวัดลำพูน มีกำลังแรงงานรวมที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2565 กำลังแรงงานรวมของลำพูน ลดลงจากปี พ.ศ. 2564 ถึง 24,973 คน ในขณะที่ปีพ.ศ. 2564 กำลังแรงงานรวมของลำพูน ลดลงจากปี พ.ศ. 2563 เพียง 3,363 คน ซึ่งคาดว่าในปีต่อไปกำลังแรงงานรวมของจังหวัดลำพูน น่าจะมีแนวโน้มลดลงอีกจากปี พ.ศ. 2565 ตามสถานการณ์ที่จังหวัดลำพูน เข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์

อัตราการว่างงาน จังหวัดลำพูน มีอัตราการว่างงานในปี พ.ศ. 2563 ที่ 0.9 ในปี พ.ศ. 2564 ที่ 1.2 และในปี พ.ศ. 2565 อัตราการว่างงานลดลงคงเหลือที่ร้อยละ 1.0 แสดงว่าคนลำพูนมีงานทำเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2565 หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดีขึ้น สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย การลงทุนและการจ้างงานเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ

แรงงานนอกระบบ ในปี พ.ศ. 2563 - 2564 จังหวัดลำพูน มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งสองปี แต่ในปี พ.ศ. 2565 สัดส่วนของแรงงานนอกระบบลดลงไปเป็นแรงงานในระบบมากขึ้นที่ร้อยละ 4 การทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดลำพูนมีคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในปี พ.ศ. 2563 ที่ 11,698 คน ปี พ.ศ. 2564 ที่ 10,865 คน และในปี พ.ศ. 2565 ที่ 14,238 คน ซึ่งคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในปีที่ พ.ศ. 2564 ลดลงจากปี พ.ศ. 2563 และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2565

ผู้ประกันตน สัดส่วนผู้ประกันตนในมาตรา 33 และมาตรา 39 ต่อกำลังแรงงานรวม ในปี พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนลดลงจากปี พ.ศ. 2563- 2564 ค่อนข้างมาก โดยในปี พ.ศ. 2564 สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 40.1 และในปี พ.ศ. 2565 ลดลงคงเหลือสัดส่วนผู้ประกันตนที่ 13.3 ต่อกำลังแรงงานรวม

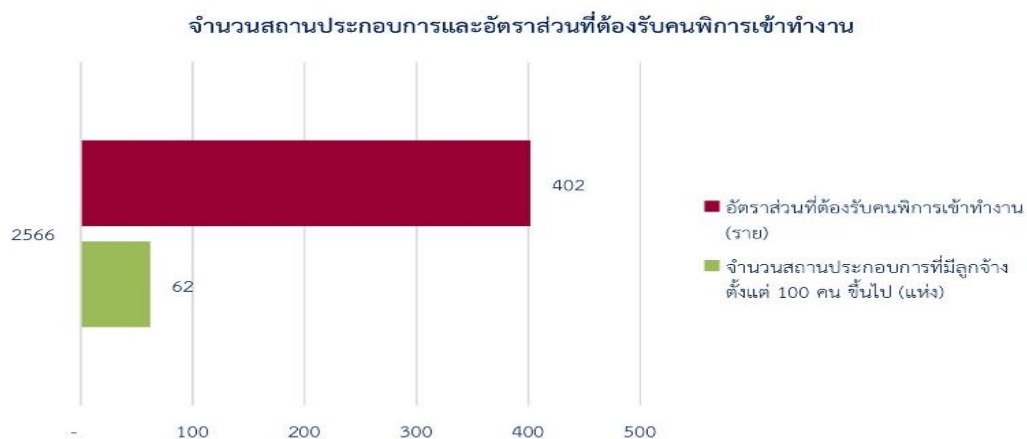

ภาพแสดงจำนวนกำลังแรงงาน
หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพแสดงสัดส่วนผู้ประกันตนในมาตรา 33 และมาตรา 39
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

11.2.3) การทำงานของคนพิการ จำนวนสถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน ในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดลำพูน มีสถานประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 มาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35) จำนวน 62 แห่ง ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน รวม 402 คน

ภาพแสดงการรับคนพิการเข้าทำงาน
ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงานในปี พ.ศ. 2565 สถานประกอบการในจังหวัดลำพูนปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 33 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือ การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรา 33 รวมกับมาตรา 34 ที่ร้อยละ 9 และการส่งเงินตามมาตรา 34 และการรับคน การเข้าทำงานตามมาตรา 33 รวมกับมาตรา 35 มีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 2

การทำงานของผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีผู้สูงอายุที่ได้รับการอนุมัติ และ ได้รับเงินกู้ยืม ประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ ที่ 179 ราย แต่ยอดการกู้ยืมเงินสะสมนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550 - 2566 โดยนับรวมถึง ลูกหนี้ผู้สูงอายุที่ชำระหนี้ครบและปิดบัญชีไปแล้ว มีจำนวนสะสมรวม 665 ราย ส่วนใหญ่จะเป็น ผู้สูงอายุที่กู้ยืมเงินไปเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการค้าขาย

11.3) สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวม เศรษฐกิจจังหวัดลำพูนไตรมาส 2 ปี พ.ศ. 2566 ขยายตัวร้อยละ 8.0 เมื่อเทียบกับไตรมาส “เครื่องชี้เศรษฐกิจจังหวัดในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 เศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนขยายตัวร้อยละ 9.5 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากเครื่องชี้ด้านอุปทานที่มีการขยายตัวทั้งในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ด้านอุปสงค์ในเดือนนี้ที่ขยายตัวจากการใช้จ่ายภาครัฐและการบริโภค ภาคเอกชนเป็นสำคัญ สำหรับ เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำพูน อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนนี้ ขยายตัวร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ด้านการจ้างงานของจังหวัดลำพูนภาพรวมขยายตัวดี อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นปีสอดคล้องกับการฟื้นตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการตามมาตรการกระตุ้น เศรษฐกิจและการลงทุนของรัฐบาลเป็นสำคัญ

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) พบว่า ขยายตัวร้อยละ 9.6 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม ที่ขยายตัวร้อยละ 14.5 สะท้อนจากการขยายตัวของปริมาณการผลิต ภาคเกษตรกรรมและภาคปศุสัตว์ที่ขยายตัวจากปริมาณผลผลิตสุกรที่ขยายตัวร้อยละ 57.5 เมื่อเทียบกับ เดือนเดียวกัน ของปีก่อน ตามอุปสงค์การบริโภคที่เพิ่มขึ้นและกรมปศุสัตว์มีนโยบายปราบปรามการค้าเนื้อเถื่อน ทำให้ความต้องการของเนื้อสุกรที่มาจากแหล่งที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์เพิ่มมากขึ้น ขณะที่การขยายตัว ของปริมาณ ผลผลิตลำไยในเดือนนี้ขยายตัวร้อยละ 3.9 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ต่อการติดช่อดอกลำไย และมีปริมาณน้ำเพียงพอ ทำให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับเกษตรกร มีการดูแลเอาใจใส่ ที่ดี มีการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อทำลำไยคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ตามความ ต้องการของตลาด ด้านดัชนีผลผลิตภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ 10.4 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากผลการ จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดโรงแรมและภัตตาคารและปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคบริการ ที่ขยายตัวร้อยละ 43.6 และ 23.2 ตามลำดับ จากมาตรการสนับสนุนตามนโยบายรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ฟรีวีซ่า การใช้ Soft Power เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มขึ้น ขณะที่รูปแบบการท่องเที่ยวมีการกระจายไปในเมืองรองมากขึ้น ประกอบกับมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมีทิศทางขยายตัว และคาดว่าจะกลับเข้าสู่ระดับก่อนโควิดในช่วงครึ่งหลังของปีสำหรับดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ขยายตัว

ร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม พุ่งจดทะเบียนของโรงงานอุตสาหกรรม และยอดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรม ที่ขยายตัวร้อยละ 12.8, 9.3 และ 5.4 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าทำให้การขยายตัว ด้านการส่งออกเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการมีการเปิดตลาดใหม่ ๆ และค่าเงินบาทกลับมาอยู่ในอัตราที่เหมาะสมกับทั้งผู้ส่งออกและผู้นำเข้า ในขณะที่ มาตรการสนับสนุนการท่องเที่ยวและการบริโภคภายในประเทศจะเป็นแรงส่งสำคัญให้เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

เครื่องชี้ด้านอุปทาน (Supply Side) (สัดส่วนต่อ GDP)	2566	2567				
		Q1	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	YTD
ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 18.0%)	11.1	35.7	43.5	37.5	14.5	30.6
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 51.0%)	-4.8	2.9	4.5	8.5	6.7	5.1
ดัชนีผลผลิตภาคบริการ (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 31.0%)	18.1	23.1	19.4	8.8	10.4	17.5

หมายเหตุ r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ขยายตัวร้อยละ 9.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจาก ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ ที่ขยายตัวร้อยละ 51.3 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากการ เบิกจ่ายงบรายจ่ายลงทุนที่ขยายตัวร้อยละ 30.4 และการเบิกจ่ายงบรายจ่ายประจำที่ขยายตัวร้อยละ 25.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวในอัตราเร่งหลังจากที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2567 ประกอบกับมาตรการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและการเร่งรัดเบิกจ่ายงบลงทุน จะเป็นกลไกเร่งรัดผลักดัน ให้หน่วยงานภาครัฐมีการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 12.1 สะท้อนจากจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ในเดือนนี้ขยายตัวที่ร้อยละ 41.6 และการขยายตัวของ ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของครัวเรือนที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากการ ขยายตัวของ การบริโภคภายในประเทศ ภาคการผลิตและการท่องเที่ยวที่ขยายตัว ประกอบกับแรงขับเคลื่อนจาก มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาครัฐ และการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จึงส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ขณะที่ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน หดตัวร้อยละ -32.1 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากการหดตัวของพื้นที่ได้รับ อนุญาตให้ก่อสร้างรวมที่หดตัวร้อยละ -43.5 เป็นสำคัญ ส่วนหนึ่งจากการขยายตัวในอัตราที่สูงในปีก่อนหน้า และ จำนวนรถยนต์พาณิชย์ที่จดทะเบียนใหม่ที่หดตัวร้อยละ -22.2 ซึ่งหดตัวอย่างต่อเนื่องจากเศรษฐกิจที่เติบโตในระดับต่ำ

เครื่องชี้ด้านการใช้จ่าย (Demand Side)	2566	2567				
		Q1	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	YTD
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (%yoy)	-1.1	-3.8	-6.6	14.5	12.1	3.6
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (%yoy)	-12.9	5.3	3.8	25.4	-32.1	-2.1
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ (%yoy)	4.7	-8.4	4.1	16.3	51.3	-16.5

หมายเหตุ r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

ด้านรายได้เกษตรกรในจังหวัด เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 ขยายตัวร้อยละ 21.1จากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม ที่ขยายตัวร้อยละ 14.5 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ประกอบกับด้านราคาในภาพรวมมีแนวโน้มขยายตัว ดีต่อเนื่องจากปีก่อน โดยในเดือนนี้มีการขยายตัวที่ร้อยละ 5.8

เครื่องชี้รายได้เกษตรกร และด้านการเงิน	2566	2567				
		Q1	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	YTD
ดัชนีรายได้เกษตรกร (%yoy)	33.4	31.3	40.1	47.5	21.1	31.3
ปริมาณเงินฝากรวม (%yoy)	1.1	1.0	1.0	2.9	0.7	0.7
ปริมาณสินเชื่อรวม (%yoy)	-0.1	-0.3	-0.3	-0.1	-0.2	-0.2

หมายเหตุ r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

ด้านการเงิน พบว่า สภาพคล่องในระบบสถาบันการเงินมีปริมาณเงินฝากรวม สูงกว่าปริมาณสินเชื่อรวม โดยปริมาณเงินฝากรวมมียอดสะสมรวม 47,944.7 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.7 ขณะที่ด้านปริมาณสินเชื่อรวมมียอดสะสมรวม 44,268.5 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -0.2 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เสถียรภาพเศรษฐกิจพบว่า อัตราเงินเฟ้อของจังหวัดลำพูนในเดือนพฤษภาคม 2567 ขยายตัวร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยมีการเปลี่ยนแปลงในดัชนีหมวดย่อย คือ ดัชนีหมวดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ อาหารและเครื่องดื่มขยายตัวร้อยละ 1.7 ขณะที่ดัชนีหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ขยายตัว ร้อยละ 0.9 ด้านการจ้างงานของจังหวัดลำพูนในเดือนนี้ภาพรวมขยายตัวตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศ ที่กลับมาขยายตัวโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 การจ้างงาน ขยายตัวในอัตราร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน

เครื่องชี้เสถียรภาพเศรษฐกิจ	2566	2567				
		Q1	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	YTD
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation) (%yoy)	0.5	-0.7	-0.4	0.3	1.3	-0.1
การจ้างงาน (Employment) (%yoy)	2.1	2.8	2.8	3.6	3.6	3.1

ด้านการคลัง พบว่า มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมจำนวน 769.9 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 22.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยการเบิกจ่ายงบรายจ่ายประจำมีการเบิกจ่ายจำนวน 661.3 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 33.9 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ด้านรายจ่ายลงทุนส่วนราชการในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567 มีการเบิกจ่ายจำนวน 108.7 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -20.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากหน่วยงานขนาดใหญ่ในจังหวัดลำพูน ที่มีวงเงินงบประมาณสูง งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงานดำเนินการเอง เช่น ค่าแรง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งหมด ภายในไตรมาสที่ 4 และหน่วยงานที่มีวงเงินเล็กน้อย เป็นงานดำเนินการเองมีระยะเวลาในการดำเนินงานสั้น ๆ มีแผนการเบิกและใช้จ่ายได้ปลายไตรมาสที่ 3 เป็นต้นไป ผลการจัดเก็บรายได้ มีผลการจัดเก็บรายได้จำนวนทั้งสิ้น 483.8 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สำหรับรายได้นำส่งคลัง มีจำนวนทั้งสิ้น 41.0 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -4.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน

เครื่องชี้ด้านการคลัง	ปีงบประมาณ (FY) พ.ศ.2566	ปีงบประมาณ (FY) พ.ศ.2567					
		Q1/FY67	Q2/FY67	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	YTD
รายได้จัดเก็บ (ล้านบาท)	4,090.9	1,102.1	759.6	241.6	312.2	483.8	2,657.7
%yoy	5.4	4.8	5.4	5.5	-15.5	4.8	2.1
ความแตกต่างเทียบกับประมาณการ (ล้านบาท)	786.5	329.9	62.1	16.1	71.5	173.5	637.0
ร้อยละความแตกต่างเทียบกับ ประมาณการ	23.8	42.7	8.9	7.1	29.7	55.9	31.5
รายได้นำส่งคลัง (ล้านบาท)	414.5	144.2	101.0	25.5	33.9	41.0	320.1
%yoy	-17.9	53.9	-10.4	-23.1	12.9	-4.0	14.7
รายจ่ายรวม (ล้านบาท)	7,838.8	1,886.2	1,658.9	586.5	527.8	769.9	4,842.8
%yoy	-0.4	-1.1	-23.0	-18.4	-12.5	22.0	-8.6
-รายจ่ายประจำส่วนราชการ (ล้านบาท)	6,386.2	1,733.6	1,508.5	521.5	481.7	661.3	4,385.1
%yoy	4.1	7.1	-7.3	-1.4	2.0	33.9	4.1
-รายจ่ายลงทุนส่วนราชการ (ล้านบาท)	1,452.6	152.6	150.4	65.0	46.1	108.7	457.8
%yoy	-16.4	-47.1	-71.4	-65.8	-64.8	-20.8	-57.7
ดุลเงินงบประมาณ (ล้านบาท)	-7,424.3	-1,742.0	-1,557.9	-561.0	-493.9	-728.9	-4,522.7
ประมาณการ	3,304.4	772.2	697.5	225.5	240.7	310.3	2,020.7

- หมายเหตุ**
1. รายจ่ายเงินงบประมาณรวมเฉพาะส่วนราชการ ไม่รวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 2. ดุลเงินงบประมาณ คำนวณจากรายได้นำส่งคลังหักรายจ่ายเงินงบประมาณรวม
 3. r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

ดุลเงินงบประมาณ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 ขาดดุลจำนวน -728.9 ล้านบาท จากผลการเบิกจ่าย
เงินงบประมาณรวมสูงกว่ารายได้นำส่งคลัง สะท้อนจากนโยบายการคลังของภาครัฐในการสนับสนุนเศรษฐกิจจังหวัด

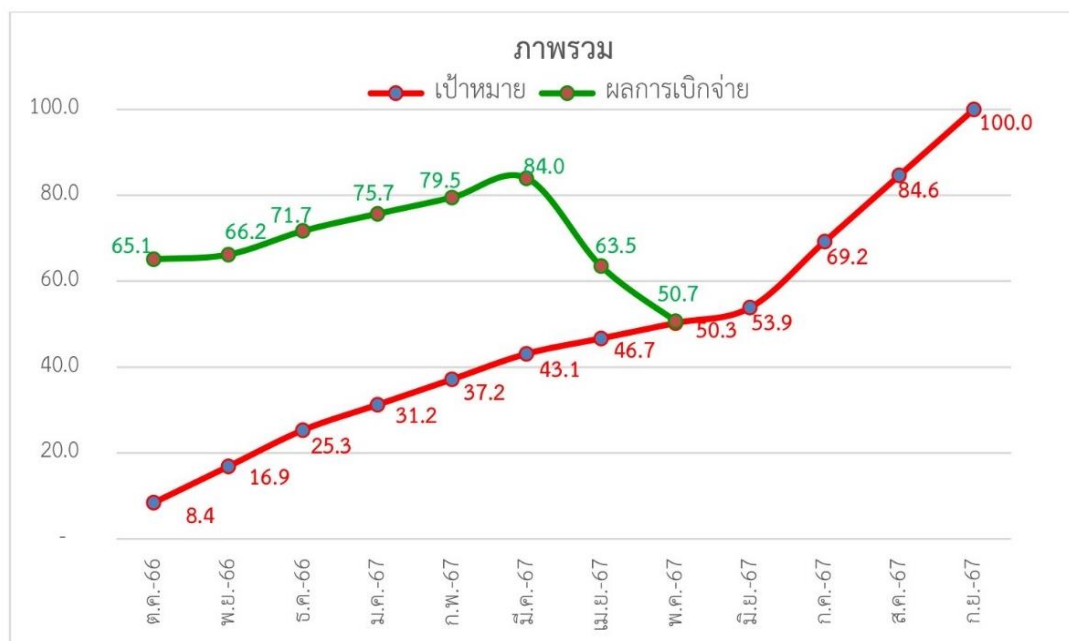
ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือน พฤษภาคม 2567

หน่วย : ล้านบาท

(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
รายการ	งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร	ผลการเบิกจ่ายจริง	ร้อยละ การเบิกจ่าย	เป้าหมายการเบิกจ่าย (ร้อยละ)
1. รายจ่ายจริงปีงบประมาณปัจจุบัน	3,254.3	1,649.6	50.7	100.0
1.1 รายจ่ายประจำ	1,773.2	1,478.5	83.4	
1.2 รายจ่ายลงทุน	1,481.1	171.1	11.6	100.0
2. รายจ่ายงบประมาณเหลือปี	395.2	286.7	72.5	
2.1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	395.2	286.7	72.5	
2.2 ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	0.0	0.0	0.0	
3. รวมการเบิกจ่าย (1+2)	3,649.5	1,936.3	53.1	

- ที่มา 1. รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)
2. ระบบฐานข้อมูลการคลังและเศรษฐกิจของจังหวัด (Database CFO) ในส่วนของเงินเดือนจ่ายตรง และบ้านอยู่จ่ายตรง

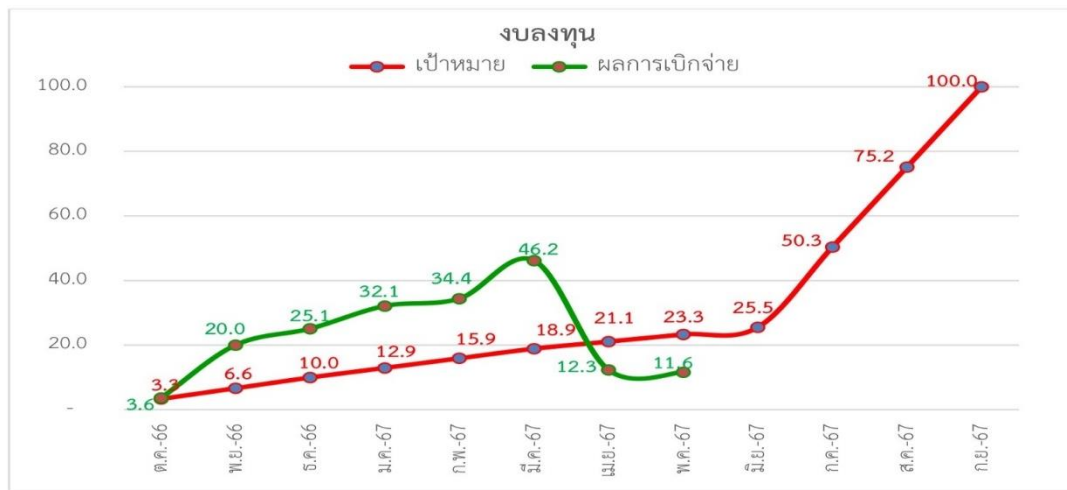
กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือน พฤษภาคม 2567

หมายเหตุ : ได้รับงบประมาณจัดสรรเพิ่มเติม

ที่มา : รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณงบลงทุนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือน พฤษภาคม 2567

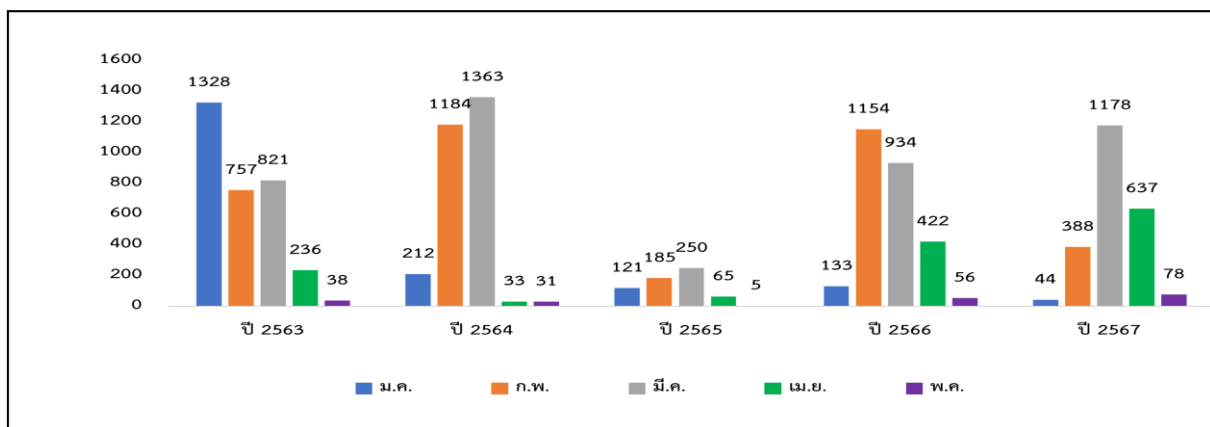
หมายเหตุ : ได้รับงบประมาณจัดสรรเพิ่มเติม

ที่มา : รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

12. สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันในพื้นที่จังหวัดลำพูน

12.1 จำนวนจุดความร้อน ระบบ VIIRS

ปี พ.ศ. 2567 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 เกิดจุดความร้อนในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 2,325 จุด ซึ่งน้อยกว่าปี 2566 ในช่วงเวลาเดียวกัน ที่มีจำนวน 2,699 จุด โดยแยกรายอำเภอและพื้นที่ ดังนี้

** หมายเหตุ : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เก็บข้อมูลจุดความร้อนรายวัน จากเว็บไซต์ Fire.gistda.or.th และลบจำนวนจุดความร้อนที่คลาดเคลื่อน (False Alarm) จำนวน 3 จุด ในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

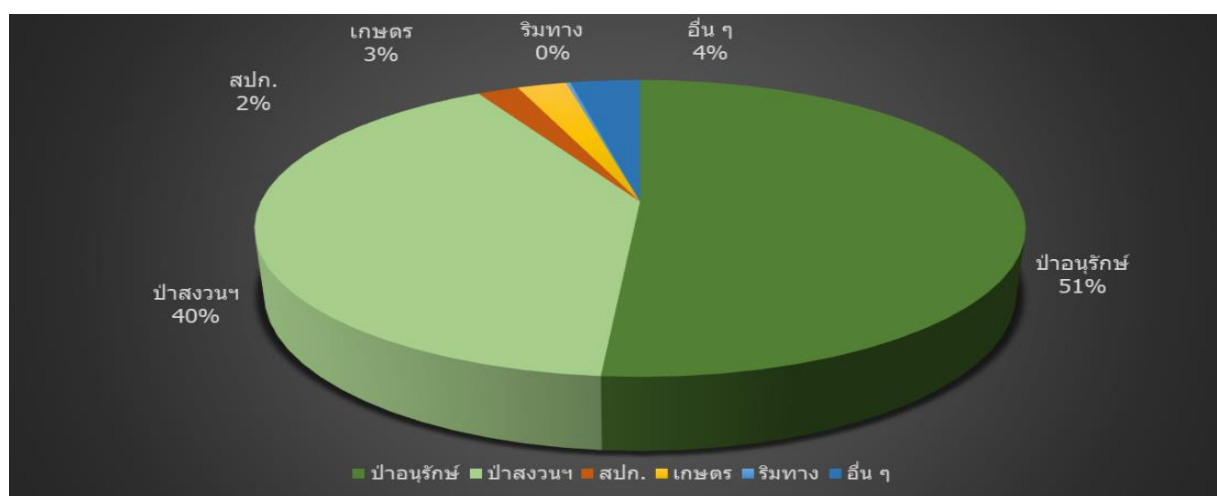
แผนภูมิเปรียบเทียบจำนวนจุดความร้อนจังหวัดลำพูน ปี 2563 – 2567 แยกรายเดือน

**** หมายเหตุ :** สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เก็บข้อมูลจุดความร้อนรายวันจากเว็บไซต์ Fire.gistda.or.th และลบจำนวนจุดความร้อนที่คลาดเคลื่อน (False Alarm) จำนวน 3 จุด ในพื้นที่

อำเภอ	ปี 2566	เปรียบเทียบ 1 ม.ค. – 31 พ.ค.		ปี 2567 แยกตามประเภทการใช้ที่ดินสะสม วันที่ 1 ม.ค. – 31 พ.ค. 2567					
		2566	2567	ป่าอนุรักษ์	ป่าสงวนฯ	สปก.	เกษตร	ริมทาง	อื่น ๆ
ลี้	1,494	1,494	1,199	817	335	10	9	-	28
ป่าซาง	73	73	128	-	81	23	14	1	9
แม่ทา	490	490	446	256	167	7	3	2	11
เมืองลำพูน	125	125	163	18	102	1	22	2	18
บ้านธิ	86	86	56	42	13	-	1	-	-
บ้านโฮ่ง	269	269	238	51	173	3	5	-	6
ทุ่งหัวช้าง	161	161	95	9	70	4	3	-	9
เวียงหนอง ล่อง	1	1	0	-	-	-	-	-	-
รวม	2,699	2,699	2,325	1,193	941	48	57	5	81
จุดความร้อนรวมปี 2566				1,705	807	31	69	12	75

เว็บไซต์ Fire.gistda.or.th และลบจำนวนจุดความร้อนที่คลาดเคลื่อน (False Alarm) จำนวน 3 จุด ในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

แผนภูมิแสดงร้อยละจำนวนจุดความร้อนที่เกิดขึ้นแยกตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2567

12.2 ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)

เปรียบเทียบค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ปี พ.ศ. 2566 - 2567 ในห้วงวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม สถานการณ์ปี พ.ศ.2567 ดีกว่าปี พ.ศ.2566 โดยสถานีตรวจวัด ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีจำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน จำนวน 85 วัน ลดลงจากปี พ.ศ.2566 จำนวน 13 วัน หรือลดลงร้อยละ 14 (ปี พ.ศ.2566 เกินค่ามาตรฐาน จำนวน 96 วัน) สำหรับสถานีตรวจวัดชั่วคราวที่ ตำบลลี อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีจำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน จำนวน 98 วัน ลดลงจากปี พ.ศ. 2566 จำนวน 14 วัน หรือลดลงร้อยละ 13 (ปี 2566 เกินค่ามาตรฐาน จำนวน 112 วัน)

สำหรับค่า PM 2.5 มีการปรับค่ามาตรฐานให้เข้มข้นมากขึ้น จากเดิมเกณฑ์มาตรฐานไม่เกิน 50 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร เป็น ไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร

ปี		สถานีตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน	สถานีตำบลลี อำเภอลี้
ปี 2566	จำนวนวันที่ค่าเกินค่ามาตรฐาน	98 วัน	112 วัน
	ค่าสูงสุด	ค่าสูงสุด 176 มคก./ลบ.ม. (เมื่อวันที่ 7 เมษายน 66)	ค่าสูงสุด 231 มคก./ลบ.ม. (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 66)
ปี 2567	จำนวนวันที่ค่าเกินค่ามาตรฐาน	85 วัน	98 วัน
	ค่าสูงสุด	ค่าสูงสุด 136 มคก./ลบ.ม. (เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 67)	ค่าสูงสุด 159 มคก./ลบ.ม. (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 67)

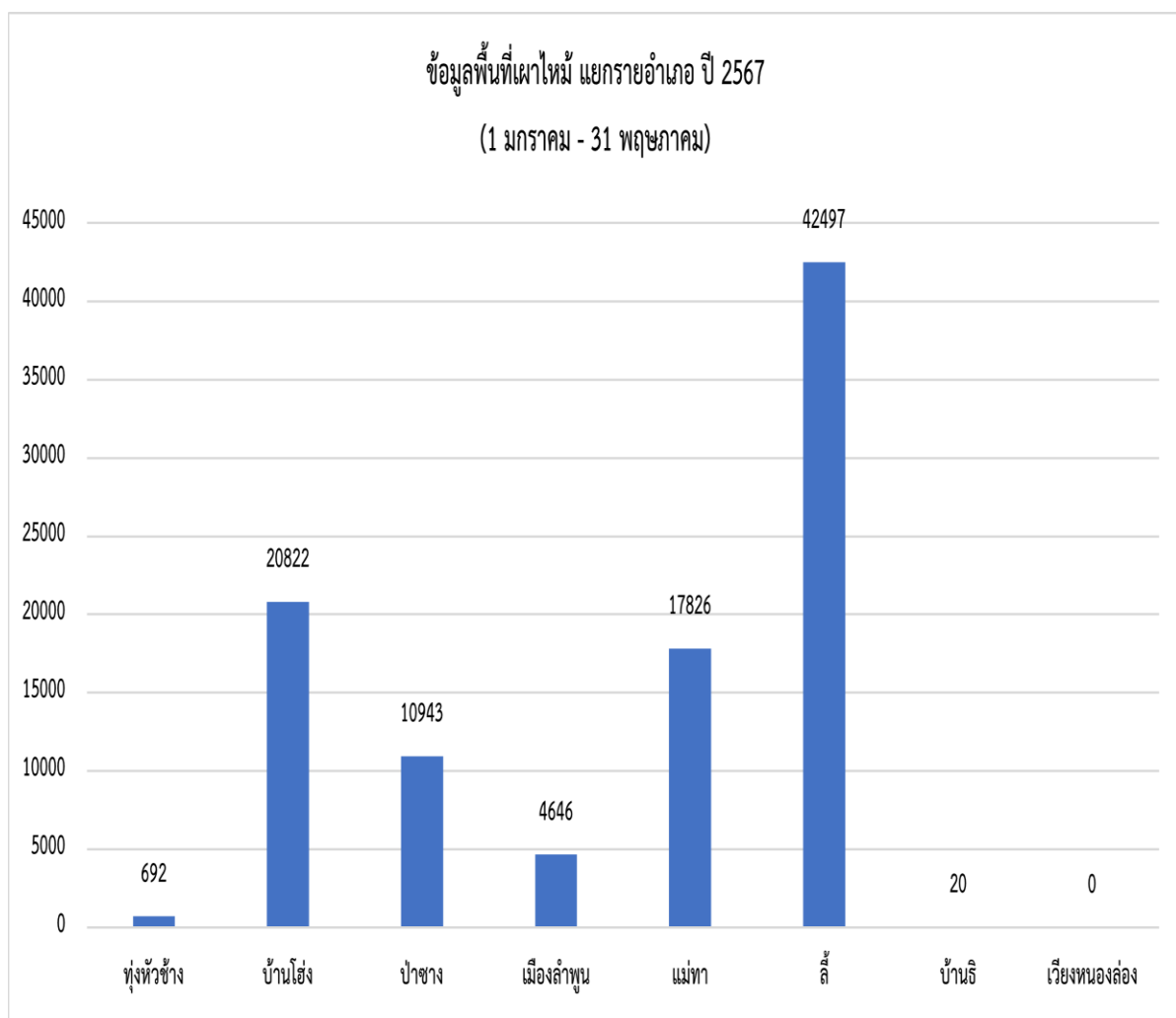
** ใช้ค่ามาตรฐานใหม่ 37.5 ไมโครกรัม. /ลูกบาศก์เมตร ในการเปรียบเทียบ

** ที่มาของข้อมูล : Application : Air4Thai กรมควบคุมมลพิษ ข้อมูลเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ณ เวลา 09.00 น.

12.3 ข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดลำพูน จากดาวเทียม Landsat-8

1) เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2566 – 2567 ในช่วงเวลาเดียวกัน (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม) ปี พ.ศ. 2567 มีจำนวน 97,446 ไร่ ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ.2566 จำนวน 259,333 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 73

ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ.2567
356,779 ไร่	97,446 ไร่

2) เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2562 – 2567

พื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดลำพูนแยกรายอำเภอ (ไร่)						
อำเภอ	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
ทุ่งหัวช้าง	18,868	31,072	9,588	1,489	3,809	692
บ้านโฮ้ง	68,633	81,873	64,300	24,412	54,572	20822
ป่าซาง	24,794	29,059	13,801	5,426	13,196	10943
เมืองลำพูน	41,333	39,329	19,359	2,814	10,284	4646
แม่ทา	71,322	137,894	86,249	14,028	62,924	17826
ลี้	266,575	227,645	216,391	36,613	212,145	42497
บ้านธิ	11,412	14,110	1,963	243	2,241	20
เวียงหนองล่อง	15	479	0	0	2	0
รวม	502,951	561,461	411,651	85,024	359,173	97,446

* หมายเหตุ : ตารางแสดงข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2562 – 2567 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม

12.4 พื้นที่จุดความร้อนซ้ำซากและพื้นที่เผาไหม้ซ้ำซาก เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

พื้นที่ที่มีจุดความร้อนสูงสุด 7 อันดับแรกของจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2567 คือ 1) ตำบลก้อ อำเภอ ลี้ จำนวน 601 จุด 2) ตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จำนวน 189 จุด 3) ตำบลศรีวิชัย อำเภอ ลี้ จำนวน 173 จุด 4) ตำบลแม่ลาน อำเภอลี้ จำนวน 160 จุด 5) ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จำนวน 158 จุด 6) อำเภอแม่ตืน อำเภอลี้ จำนวน 129 จุด และ 7) ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จำนวน 116 จุด สำหรับพื้นที่ที่มีจุดความร้อนสูงสุด 7 อันดับแรกของจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2567 นั้น ยังคงเป็นพื้นที่เดียวกันกับในปี พ.ศ. 2566 ดังตาราง

พื้นที่ที่มีจำนวนจุดความร้อนมากที่สุด ปี 2566 เปรียบเทียบกับจุดความร้อนปี พ.ศ. 2567							
ตำบล	ก้อ	ป่าพลู	ทาปลาดุก	ทาสบเส้า	แม่ลาน	ศรีวิชัย	แม่ตืน
จำนวนจุดความร้อน ปี 2566	953	181	146	143	134	114	99
จำนวนจุดความร้อน ปี 2567	601	189	116	158	160	173	129
ร้อยละจำนวนจุดความร้อน	ลดลง 37	เพิ่มขึ้น 4	ลดลง 21	เพิ่มขึ้น 11	เพิ่มขึ้น 19	เพิ่มขึ้น 52	เพิ่มขึ้น 30

* หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงพื้นที่จุดความร้อน ปี พ.ศ. 2566 – 2567 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม

พื้นที่ที่มีแนวโน้มจุดความร้อนเพิ่มขึ้น					
อำเภอ	ตำบล	ปี พ.ศ. 2566		ปี พ.ศ. 2567	
บ้านโฮ้ง	ป่าพลู	181	จุด	189	จุด ร้อยละ 4
	เหล่ายาว	3	จุด	9	จุด ร้อยละ 200
ป่าซาง	นครเจดีย์	43	จุด	76	จุด ร้อยละ 77
	ต.น้ำดิบ	17	จุด	38	จุด ร้อยละ 124
	ต.มะกอก	12	จุด	13	จุด ร้อยละ 8
เมืองลำพูน	ต.ป่าสัก	17	จุด	24	จุด ร้อยละ 41
	ต.มะเขือแจ้	30	จุด	52	จุด ร้อยละ 73
	ต.ศรีบัวบาน	61	จุด	74	จุด ร้อยละ 21
	ต.เหมืองจี้	5	จุด	6	จุด ร้อยละ 20
แม่ทา	ต.ทาขุมเงิน	35	จุด	51	จุด ร้อยละ 46
	ต.ทาทุ่งหลวง	5	จุด	9	จุด ร้อยละ 80
	ต.ทาสบเส้า	143	จุด	158	จุด ร้อยละ 11
ละ	ต.แม่ตืน	99	จุด	129	จุด ร้อยละ 30
	ต.แม่ลาน	134	จุด	160	จุด ร้อยละ 19
	ต.ศรีวิชัย	114	จุด	173	จุด ร้อยละ 52

* หมายเหตุ : ตารางเปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2566 - 2567 สำหรับพื้นที่ที่มีแนวโน้มจุดความร้อนเพิ่มขึ้นมากกว่า 5 จุดขึ้นไป

12.5 พื้นที่เสี่ยง/พื้นที่ไหม้ซ้ำซาก เช่น พื้นที่ป่า พื้นที่เกษตรกรรม

พื้นที่ป่าอนุรักษ์	พื้นที่เผาไหม้ เกิดขึ้น 1 ปี	พื้นที่เผาไหม้ เกิดขึ้นซ้ำซาก 2 ปี	พื้นที่เผาไหม้เกิดขึ้นซ้ำซาก 3 ปี ขึ้นไป	ผลรวมทั้งหมด
อุทยานแห่งชาติแม่มปิง	113,119.97 ไร่	173,560.84 ไร่	218,056.89 ไร่	504,737.70 ไร่
อุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้	57,074.02 ไร่	54,986.63 ไร่	59,980.62 ไร่	172,041.27 ไร่
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโฮ้ง	43,091.62 ไร่	65,864.90 ไร่	110,746.48 ไร่	209,703.00 ไร่
วนอุทยานดอยเวียงแก้ว	1,881.87 ไร่	4,864.94 ไร่	5,836.55 ไร่	12,583.36 ไร่

* หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16

แนวโน้มจุดความร้อนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2566 – 2567 แยกรายอำเภอ			
อำเภอ	ปี 2566	ปี 2567	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
เมืองลำพูน	37	101	เพิ่มขึ้น 172.97
ป่าซาง	60	83	เพิ่มขึ้น 38.33
บ้านโฮ้ง	135	170	เพิ่มขึ้น 25.93
แม่ทา	129	163	เพิ่มขึ้น 26.36
ลี้	338	334	ลดลง 1.18
ทุ่งหัวช้าง	176	73	ลดลง 58.52
บ้านธิ	4	11	เพิ่มขึ้น 175
เวียงหนองล่อง	-	-	-

* หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1

พื้นที่เสี่ยง/พื้นที่ไหม้ซ้ำซาก ในระดับอำเภอ

1) พื้นที่อำเภอลี้

ตำบลก้อ

1. บ้านก้อทุ่ง หมู่ 1 โชน ห้วยม่วง , ก้อนน้อย -ยางวี
2. บ้านก้อหนอง หมู่ 2 โชน แม่ปันแดง
3. บ้านก้อจอก หมู่ 3 โชน ต้นมุ่น , ห้วยบวกซอน
4. บ้านก้อท่า หมู่ 4 โชน ห้วยฟ้าผ่า , ห้วยหนองคา , ห้วยขนุน

ตำบลแม่ลาน

1. บ้านหนองมะลื้อ หมู่ 2 ต.แม่ลาน บริเวณห้วยแม่กลาง ติดสันดอยงาม
2. บ้านห้วยทรายขาว หมู่ 7 ต.แม่ลาน บริเวณห้วยป่าคา , ห้วยมะไฟ , ห้วยป่าเต้า
3. บ้านแม่ลาน หมู่ 3 บริเวณห้วยกั้ง

2) พื้นที่อำเภอบ้านโฮ้ง

ตำบลบ้านโฮ้ง

1. บ้านห้วยกาน หมู่ 1
2. บ้านห้วยน้ำดิบ หมู่ 5
3. บ้านดอยก้อม หมู่ 6
4. บ้านห้วยปางค่า หมู่ 16
5. บ้านสันตบเต่า หมู่ 17

ตำบลป่าพลู

1. บ้านวังหลวง หมู่ 1	2. บ้านป่าพลู หมู่ 2
3. บ้านทุ่งม่าน หมู่ 4	4. บ้านห้วยแท้ง หมู่ 5
5. บ้านแม่หาด หมู่ 6	6. บ้านป่าแป๋ หมู่ 7
7. บ้านแม่ลอบ หมู่ 8	8. บ้านห้วยกองเลาะ หมู่ 9
9. บ้านดอยโตน หมู่ 10	10. บ้านใหม่พัฒนา หมู่ 13

ตำบลเหล่ายาว

1. บ้านดงมะเฟือง หมู่ 6
2. บ้านเหล่าหมื่น หมู่ 10
3. บ้านทุ่งปู่แดง หมู่ 13

ตำบลหนองปลาสะวาย

1. บ้านหนองสูง หมู่ 1
2. บ้านหนองเจริญ หมู่ 6

3) พื้นที่อำเภอป่าซาง

ตำบลนครเจดีย์

1. บ้านแม่อาว หมู่ 3	2. บ้านโป่งรุ หมู่ 5
3. บ้านห้วยไฟ หมู่ 6	4. บ้านน้ำย้อย หมู่ 10
5. บ้านผาเจิบ หมู่ 11	

ตำบลน้ำดิบ

1. บ้านห้วยอ้อ หมู่ 2	2. บ้านน้ำดิบย้อย หมู่ 6
3. บ้านจำชมภู หมู่ 10	4. บ้านสันป่าฮัก หมู่ 11
๕. บ้านสันเจริญ หมู่ 14	

ตำบลมะกอก

1. บ้านหนองสร้อย หมู่ 1	2. บ้านดินดอย หมู่ 2
3. บ้านพระบาทตากผ้า หมู่ 6	

4) พื้นที่อำเภอเมือง

1. ดอยชะม้อ อยู่ในท้องที่บ้านเหล่า หมู่ 12 ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่ป่าเต็งรังและ
รังที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 702 เมตร พิกัด 47Q 514719 UTM 2053804

5) พื้นที่อำเภอบ้านธิ

1. ดอยแมธิ อยู่ในท้องที่บ้านดอยเวียง หมู่ 9 ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่ป่าเต็งรังและ
เทือกเขาสูงที่มียอดเขาสลับซับซ้อนจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 623 – 843 เมตร พิกัด 47Q 521969 UTM 2057759

2. ดอยจุ่ม อยู่ในท้องที่บ้านห้วยไซใต้ หมู่ 8 ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่ป่าเต็งรัง
และเทือกเขาสูงที่มียอดเขาสลับซับซ้อนจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 349 - 889 เมตร พิกัด 47Q 521293 UTM 2064282

พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาน ได้แก่ บริเวณห้วยยอนหวาย ห้วยเหล้าหมี ห้วยรูเต่า ห้วยแม่ป่าช้า ห้วยงู ห้วยข้าวหลาม ดอยม่อนเหลี่ยม ห้วยสองท่า ม่อนผัดตาстил ห้วยป่าปู ห้วยบง ห้วยเหล้าหลวง ห้วยชมภู

พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง ได้แก่ บริเวณดอยขุนตาล จำบ่อแป้น ลำน้ำแม่เส้าใหญ่ ห้วยหก ห้วยขอนแก่น ห้วยป่าซาง ห้วยช้างตาย ห้วยน้ำขุ่น ห้วยดอกนางลาว ห้วยไคร้ ห้วยต้นตอง ห้วยโค้ง ห้วยโป่ง ห้วยน้ำจาง ห้วยแม่กิมแล้ง ห้วยแม่กิมน้ำ ห้วยต้นผึ้ง ดอยปู่ต๊อบ ห้วยบวกแคว ห้วยแม่สะออน ห้วยแม่มะฮัก ห้วยผี ดอยเหลี่ยม ดอยผาแดงหลวง ห้วยแม่สะจ๊าก ห้วยผาไห้ ห้วยเหี้ยะ

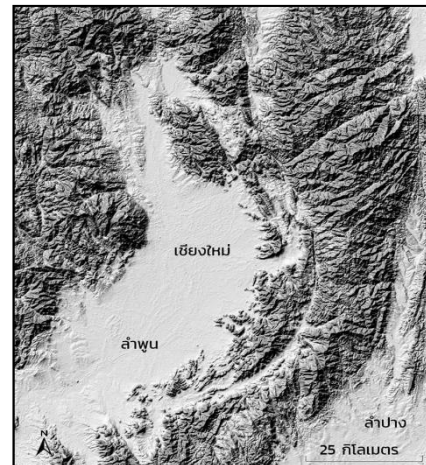
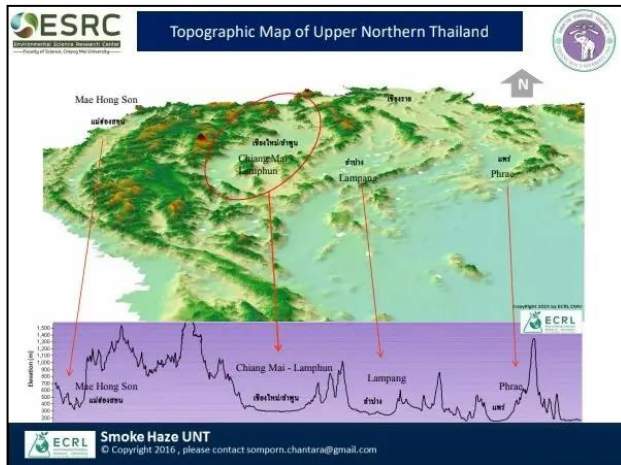
12.6 การบริหารจัดการเชื้อเพลิง ปี พ.ศ.2567

ผลการบริหารเชื้อเพลิงตามหลักวิชาการ ปี พ.ศ. 2567			
พื้นที่	ดำเนินการไปแล้ว	เปลี่ยนเป็นชิงเก็บ	ยกเลิกการดำเนินการ
ป่าสงวนแห่งชาติ (7,000 ไร่ 35 แปลง)	4311.70 ไร่ (22 แปลง)	734.79 ไร่ (4 แปลง)	1,953.51 ไร่ (9 แปลง)
ป่าอนุรักษ์			
อุทยานแห่งชาติแม่ปิง	191 ไร่ (1 แปลง)	-	10,043 ไร่ (42 แปลง)
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง	790 ไร่ (12 แปลง)	-	11210 ไร่ (49 แปลง)
อุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้	74 ไร่ (18 แปลง)	-	2,500 ไร่ (11 แปลง)

* หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 และ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16

12.7 ลักษณะภูมิประเทศ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ

1) ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่บริเวณแอ่งที่ราบเชียงใหม่ - ลำพูน และ หุบเทารอยเลื่อนแม่ทา มีภูเขาล้อมรอบ จัดเป็นแอ่งหุบผาตะกอนในหุบเขา ทำให้มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ซึ่งเป็นแอ่งที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่ภาคเหนือ ฝุ่นจะสะสมตัวในที่ลุ่มมากกว่าที่สูง ซึ่งมีปัจจัยมาจากแรงดันความกดอากาศ โดยลักษณะภูมิประเทศพื้นที่ แอ่งเชียงใหม่ - ลำพูน ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูนนี้ ทำให้จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน เมื่อเกิดมลพิษทางอากาศ ระดับมลพิษจะส่งผลถึงกัน และสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าประเภทผลัดใบเฉลี่ยมากกว่า 70% ทำให้มีการสะสมของเชื้อเพลิง เป็นจำนวนมากในแต่ละปี

*หมายเหตุ : ข้อมูลจากศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) ลักษณะภูมิอากาศ จากลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งอยู่ในแอ่งที่ราบเชียงใหม่ – ลำพูน มีลักษณะสภาพอากาศนี้มีการเกิดขึ้นของลมสงบที่ระดับต่ำ บางช่วงที่มีความกดอากาศสูงทำให้ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่ถูกพัดพาขึ้นสู่บรรยากาศระดับสูงได้

12.8. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

ร้อยละของจำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน ลดลงจากปี พ.ศ. 2566 ร้อยละ 30

ปี 2566	เป้าหมาย ปี 2567 (ลดลงร้อยละ 30)	ปี 2567	ผล
67 วัน	ไม่เกิน 47 วัน	61 วัน	เกินค่ามาตรฐาน 61 วัน (ลดลงร้อยละ 9)

**หมายเหตุ : - เปรียบเทียบโดยใช้ค่ามาตรฐานเดิม ที่ 50 ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร

- ใช้สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน ในการเปรียบเทียบตามตัวชี้วัด เนื่องจาก สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่อำเภอฝาง เป็นสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบชั่วคราว ที่กรมควบคุม มลพิษดำเนินการติดตั้งเพื่อใช้ในการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศ

พื้นที่เผาไหม้ในพื้นที่เผาซากในพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ของจังหวัดลำพูนลดลง

1) พื้นที่ตามเป้าหมายหลักของประเทศ (อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอฝาง) ลดลงจากปี พ.ศ. 2566 ร้อยละ 50

ปี พ.ศ.2566	ปี พ.ศ. 2567 (เป้าหมายลดลงร้อยละ 50)	ปี พ.ศ. 2567	ผล
159,632 ไร่	ไม่เกิน 79,816 ไร่	23,006 ไร่	ลดลง 136,625 ไร่ (ลดลงร้อยละ 86)

**หมายเหตุ : ข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ ตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

- 2) พื้นที่เป้าหมายรอง (พื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ ทุกแห่งในจังหวัดลำพูน)
ลดลงจาก ปี พ.ศ. 2566 ร้อยละ 20

พื้นที่ป่าอนุรักษ์			
ปี 2566	ปี 2567 (เป้าหมายลดลงร้อยละ 20)	ปี 2567	ผล
40,904 ไร่	ไม่เกิน 32,723 ไร่	5,194 ไร่	ลดลง 35,710 ไร่ (ลดลงร้อยละ 87)

****หมายเหตุ :** - ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

- พื้นที่เป้าหมายรอง (พื้นที่ป่าอนุรักษ์) เป็นพื้นที่เป้าหมายรองที่หักพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอเถลิง) ที่เป็นเป้าหมายหลักของประเทศแล้ว (พื้นที่เป้าหมายรองทั้งหมด ลำพูน ปี พ.ศ. 2566 = 200,536 ไร่)

ป่าสงวนแห่งชาติ			
ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567 (เป้าหมายลดลงร้อยละ 20)	ปี พ.ศ. 2567	ผล
141,778 ไร่	ไม่เกิน 113,422 ไร่	49,565 ไร่	ลดลง 92,213 ไร่ (ลดลงร้อยละ 65)

****หมายเหตุ :** ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

3. พื้นที่เป้าหมายในพื้นที่เกษตรกรรม จังหวัดลำพูน ลดลงจากปี พ.ศ. 2566 ร้อยละ 50

ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567 (เป้าหมายลดลงร้อยละ 50)	ปี พ.ศ. 2567	ผล
4,626 ไร่	ไม่เกิน 2,313 ไร่	2,412 ไร่	ลดลง 2,214 ไร่ (ลดลงร้อยละ 48)

****หมายเหตุ :** ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

12.9 เปรียบเทียบพื้นที่ตำบลที่มีสถิติจำนวนจุดความร้อนสูงสุดของแต่ละอำเภอ ปี พ.ศ. 2566 - 2567

พื้นที่จุดความร้อนสูงสุดในแต่ละอำเภอ			
พื้นที่	ปี พ.ศ.2566	ปี พ.ศ. 2567	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
อำเภอทุ่งหัวช้าง - ตำบลบ้านปวง	87 จุด	61 จุด	ลดลงร้อยละ 30
อำเภอบ้านโฮ่ง - ตำบลป่าพลู	181 จุด	189 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 4
อำเภอป่าซาง - ตำบลนครเจดีย์	43 จุด	76 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 77
อำเภอเมืองลำพูน - ตำบลศรีบัวบาน	61 จุด	74 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 4
อำเภอแม่ทา - ตำบลทาสะบเส้า	143 จุด	158 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 21
อำเภอสี - ตำบลก่อ	953 จุด	601 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 36
อำเภอบ้านธิ - ตำบลบ้านธิ	63 จุด	38 จุด	เพิ่มขึ้นร้อยละ 40

**หมายเหตุ : ตารางแสดงเปรียบเทียบพื้นที่ตำบลที่มีจำนวนจุดความร้อนสูงสุดของแต่ละอำเภอ ปี พ.ศ. 2566 - 2567

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร Executive Summary

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนในระดับต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจังหวัดลำพูนจึงได้กำหนดนโยบายให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง แนวทางการดำเนินการในการพัฒนาจังหวัด โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 และการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Approach) ที่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านรูปแบบคณะอนุกรรมการกลุ่มภารกิจ (Cluster) จังหวัดลำพูน โดยบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนร่วมกันของทุกภาคส่วนและทุกระดับ

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2566 – 2570 ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน เน้นบูรณาการ การทำแผนในรูปแบบ One Plan โดยการสังเคราะห์แผนของทุกภาคส่วนและทุกระดับ วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมทิศทางและแนวโน้มอนาคต วิเคราะห์ และเชื่อมโยงความสอดคล้องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ โดยดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2566 – 2570 ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ตามกรอบ นโยบายหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2570 ฉบับปรับปรุง ที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) กำหนด เริ่มตั้งแต่การทบทวนวิเคราะห์ศักยภาพความพร้อม บริบทของจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ในจังหวัดลำพูน ครอบคลุม 8 อำเภอ ในทุกมิติของการพัฒนา และวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่ผ่านมา วิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ย้อนหลัง 5-10 ปี วิเคราะห์แผนพัฒนาของจังหวัดลำพูนของทุกภาคส่วนและทุกระดับ และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค จังหวัดลำพูน วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์เชิงยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาจังหวัดลำพูน และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2566 – 2570 ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เป้าหมาย และตัวชี้วัดการพัฒนาร่วมกัน รวมทั้งเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นวิพากษ์แผนเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน รวมทั้งระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และพิจารณาเสนอแนะความเห็นต่อแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

จากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดลำพูนร่วมกันในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) โดยกำหนด วิสัยทัศน์ “เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บนความพอเพียง” ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแบบองค์รวม สร้างสรรค์และสมดุลในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและให้ความสำคัญกับการพัฒนา ชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน โดยมีพันธกิจร่วมกันใน 4 ประเด็นคือ

1. LAMPHUN SMART CITY : มุ่งสืบสานต่อยอดการพัฒนาอัตลักษณ์วิถี บนฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพเชื่อมโยงระบบและกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่อัตลักษณ์ การท่องเที่ยว

2. LAMPHUN CREATIVE LANNA : มุ่งยกระดับโครงสร้างระบบอุตสาหกรรมเชื่อมโยง หัตถอุตสาหกรรม เกษตรกรรมส่งเสริมการผลิต การบริโภค สร้างความเข้มแข็งพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่การเป็น ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ

3. LAMPHUN FOOD VALLEY : มุ่งต่อยอด และพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นส่งเสริมระบบ เกษตรอัจฉริยะให้เกิดเกษตรกรรมยั่งยืน สร้างมูลค่าสูงตลอดห่วงโซ่คุณค่า

4. LAMPHUN GREEN CLEAN AND CARE CITY : มุ่งเสริมสร้างพลังทางเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนให้ทุกภาคส่วนร่วมกันสร้างเมืองแห่งความร่วมมือ ความสงบสุข สะอาด และ ความมั่นคงปลอดภัย ยกระดับ คุณภาพชีวิตให้เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคงบนวิถีพอเพียง อย่างยั่งยืน

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาของทุกภาคส่วนที่จะไปสู่เป้าหมาย และบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันภายใต้ แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาของจังหวัดออกเป็น ๔ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 : เมืองแห่งวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถีและท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 2 : เมืองแห่งอุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 3 : เมืองแห่งเกษตรสุขภาพและเกษตรนวัตกรรมสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 4 : เมืองแห่งความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดลำพูน

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนความพอเพียง”

เมืองเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน

